

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:
Pe un an 4 coroane.
Pe o jumătate de an 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, soc. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE
se primesc în biroul administrației (strad Poplăcii nr. 15).
Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-oară 12 bani, a treia-oară 10 bani.

Jertfe frumoase.

În numărul trecut am dat știrea, că un țăran bătrân din Seliște, *Coman Schitea* și-a testat toată averea, de 10 mii coroane și câteva pământuri, *școalei române gr.-or. din Seliște*.

Faptul bătrânului Schitea n'are lipsă de laudă, căci se laudă pe sine, de oare-ce nu este un lucru mai frumos, ca atunci când omul aduce jertfe pentru înaintarea și binele deobște.

Din acest prilej însă voim să spunem câteva vorbe despre jertfele materiale, ce se fac la noi spre scopuri culturale și de binefacere.

În privința aceasta trebuie să mărturisim, că nu stăm tocmai rău. N'am fi drepti, dacă n'am recunoaște, că poporul nostru este un popor jertfitor.

În trecutul nostru de vre-o 50 ani încoace s'au aflat bărbați vrednici și chiar femei nobile, cari au lăsat averi de sute de mii, făcând fundații însemnate, din cari s'au ajutat și se ajută la învățătură sute și mii de tineri, sau se susțin din ele școale și alte așezăminte de cultură. Acestia sânt marii binefăcători ai poporului românesc. Și vedem cu bucurie, că șirul ăstorfel de oameni nu scade. An de an se află binefăcători, cari lasă sume mari spre scopuri publice românești.

Dar' ceea-ce ne înveselește mai mult, e, că spiritul de jertfă, de dărnicie a intrat adânc și în sinul poporului țăran. Pildă mai nouă este bătrânul Schitea din Seliște, care la moarte și-a depus pe altarul de jertfă al națiunii în-

treaga sa agoniseală. Și pilde asemenea acesteia, mulțumită lui Dumnezeu, avem multe. Sânt mulți între țăranii noștri, cari dau din avutul lor cinste însemnată școalelor, sau bisericilor noastre. Cei cari vor fi cetit cu luare aminte foaia noastră sau alte foi românești ne vor da dreptate în privința aceasta, căci adese s'au publicat prin ele știri despre asemenea dăruiri. Câte școale n'au fost ajutate și cu deosebire câte biserici n'au fost înzestrate cu odăjdii și scule trebuincioase de mână darnică a unora din țăranii noștri!

Pornirea aceasta de jertfă este una din cele mai frumoase însușiri ale noastre. Un popor numai atunci e vrednic de o soartă mai bună, dacă e aplicat a aduce jertfe, fie jertfe de sânge, pe câmpul de luptă, fie materiale, pe câmpul pacinic al înaintării. Jertfe mari și de tot soiul aduc toate popoarele culturale. Noi asemenea trebuie să urmărim lor și să jertfim pentru scopuri publice, care cât poate din avutul său. Căci trebuie să știm, că ceea-ce astfel jertfim nu e pierdut nici-când. Prin jertfa ce o fac eu sau altul bisericii, școalei sau altor așezăminte, nu numai că îmi câștig un nume bun înaintea semenilor mei, dar' de sigur, că bunul Dumnezeu îmi va răsplăti jertfa înzecit și însutit, mie sau urmașilor mei. Prin dărnicie facem un bine, ear' binele nu rămâne nici-când nerăsplătit, ci earăși cu bine se răsplătește.

De aceea sfătuim noi pe țăranul român să nu pregete a jertfi pentru scopuri culturale-naționale din mult-puținul, cu ce l-a dăruit Dumnezeu. Numai jertfind astfel putem să ne susținem așe-

zămintele, ce le avem și numai așa putem să ne întărim pentru viforurile viitorului. Așezămintele culturale, biserica și cu deosebire școala să le avem în vedere și să le ajutăm. Fiecare să punem la ele câte ceva, care cât poate.

De această jertfire/e de lipsă cu deosebire la noi, pe cari popoarele împrejmuitoare ne dușmănesc și cari tocmai de aceea trebuie să știm, că numai acel popor e tare, care își pune credința singur în puterea sa proprie.

DELA LIGĂ. Comitetul central executiv al Ligei culturale din București a trimis un călduros manifest tuturor secțiilor din țară și străinătate, făcând apel la ele să îndemne pe toți să și facă datoria, ca punându-se fiecare pe lucru să înlesnească comitetului central urmărirea scopurilor mari culturale naționale.

Închiderea sinodului. Sfântul Sinod al bisericii autocefale române din regatul român, terminându-și lucrările puse la ordinea zilei pentru această sesiune de toamnă, a fost închis Marți prin mesaj-regal, cetit de către ministrul român de culte și instrucțiune publică.

În era nouă. Partidul poporal voia să țină ieri, Luni, adunare poporală în Ciuc-St.-Mărtin și Ciuc-St.-Georgiu, dar' i-a fost imposibil lucrul acesta, fiindcă oratorii trimiși din centru au fost huiduiți și loviți cu ouă clocite.

FOITA.

Poesii populare.

Din Ofcea (lângă Panciova).

Culese de Petru Tomiciu, cassar comunal, junc.

Supărată-i și-a mea mândră
Că n'are cămașă mândră,
Nu de aia-i supărată
Dar' m'a văr't cu altă fată.

Doru-i dor și la cel om
Care doarme când i somn
D'al meu dor îi dor turbat
Că nu mă lasă pe pat,
Mă tot duce și m'aduce
Până dau de gură dulce.

Nu este gură să-mi placă
Ca și la fata săracă,
Că o simt pe buze dulce
De gândești că-i sfânta cruce.

Dară fata de bogat
Nu-mi dă gură după plac,
Se-ntinde ca o cămilă
De gândești că-ți face silă,
Zice că 'ți-o dă 'mprumut
Și-o cere 'napoi curând.

Copilă secărătoare
Mult seceri vara la soare
Ori mijlocul nu te doare?
Plântă secerea 'n pământ
Și 'mi-o ia la deal la vânt,
Să-ți între vântul prin iie
Să-mi rămână dorul mie,
Dorul meu și-al dumnitale
Face-s'ar un drum pe vale,
Și cărare 'n șezătoare.

Am o ciufă de muiere
De toată lumea mă teme,
Și de lună și de stele
Și de vecinele mele,
Bate-o Doamne și o ia
Nu știu cum să scap de ea.

Mândrulița din vecini
Te știe seara ce cini,
Dimineața ce prânzești
Peste zi cum mai trăești
Noaptea cum te odihnești.

Mândro când te-am căpărit
Mai bine să fi murit,
Că cu banii de căpară
'Ți-aș lua o luminare,
Și cu banii de pe masă
'Ți-aș lua scânduri de-o casă,
Și cu banii dela gușă
'Ți-aș lua un lemn de cruce,
Și cu banii ce 'ți-am dat
Mândro te-aș fi și 'ngropat.

Toarce furcă și tu fus
Că mă duc la cărcimă 'n sus,
Mare-i dracul al de fus
S'o dus la bărbat și-o spus:
Omule, nevasta ta
Merge 'n crijmă și tot bea
Cu voinici alături.

Ba mulțimea fanatisată, și probabil pusă la cale din partea funcționarilor publici, a dat asalt formal asupra tribunei, și oamenii partidului popular, cu presidentul în frunte, numai așa au putut scăpa întregi și teferi, că 'i-a luat gendarmeria sub scutul ei. Tot așa a pățit-o partidul popular și în *Ciuc-Menasag*, unde la marginea satului a fost primit cu huiduieli și cu prospecte de atac din partea populațiunii, astfel, că a aflat cu cale a se retrage, fără a intra în comună.

Bune semne pentru viitoarele alegeri.

DIN LUME.

Din China.

Starea din China apare mai mult pacinică. Tratatul de pace decurge și Li-Hung-Ciang s'a adresat la viceregi și guvernori cu întrebarea, că sunt aplicați a lua garanția pentru sumele mari, ce vor fi a se plăti puterilor, drept despăgubire?

Împăratul a mai numit ca plenipotențiați pentru tratativele de pace pe *Liucunji* și *Ciangcitung* și apoi prin un edict a numit mai mulți comisari, sub a căror conducere se vor ține în săptămâna viitoare examenele publice. Comisarii sunt cu toții conservativi. Curtea nu se va întoarce în Peking, cât timp vor fi acolo soldați străini.

Guvernorul substituit din *Paotingfu* cu alți 4 oficiali chinezi au fost osândiți la moarte din cauza prigonirii creștinilor și cu deosebire din cauză, că au tiranizat pe o femeie americană, ciungărindu-i membrele înainte de a o uide.

Carliști.

Încercarea de răscoală, ce au început-o în Spania Carliști, n'a succes. Depeșele mai nouă anunță, că autoritățile spaniole, cred că pericolul nu mai e iminent. Șefii răsculaților din ținutul Berga s'au refugiat peste graniță. În alte ținuturi cetele răsculate sunt

alungate de soldați; în districtul Iaen a fost luată în captivitate o ceată de Carliști.

Francia și Rusia.

E știut, că de câte-ori se dă prilej, Rușii și Francezii caută a-și arăta simpatia reciprocă, ceea-ce se face adeseori și din partea capilor celor două state, a Țarilor și presidenților Republicei. O astfel de ocazie s'a ivit zilele aceste la desvélirea monumentului fostului president *Carnot*. Lui *Carnot* 'i-s'a ridicat un monument în *Lyon*, unde a fost ucis, și desvélirea monumentului s'a făcut în 5 l. c. cu mari solemnități, la cari a luat parte și presidentul *Loubet*.

Din acest prilej Țarul a adresat lui *Loubet* o depeșă, în care îi amintește partea luată de cătră *Carnot* la opera de apropiere într'un scop cu desvélire pacinic a celor două țări prietene și aliate, asigurându-l totodată despre prietenia sa neclintită și sinceră.

Di *Loubet* a mulțumit Țarului de această nouă dovadă de afectuoasă simpatie, adaogând că Francia împreunează în pioasa ei amintire numele lui *Alexandru al III-lea* și al lui *Carnot*.

Ministerul englez.

Ministerul englez a fost reconstruit. Prim-ministrul *Salisbury* s'a retras dela afacerile esterne și ministru la portofoliul de esterne a fost numit lordul *Lansdowne*, până acum fost ministru de război. La departamentul de marină e numit lordul *Selborne*, la interne e *Ritchie*, la război *Brodric*, fost secretar de stat.

Ziarele engleze sunt nemulțumite eu reconstrucția, cu deosebire cu *Lansdowne*; ele se tem, că acesta nu va pute conduce în mod impunător afacerile esterne.

Se vorbește însă, că ele vor fi conduse tot de *Salisbury*, așa că lordul *Lansdowne* va avea independență mărginită.

Ceva despre licitații.

De Dr. Valer Moldovan.

(Urmare și fine).

După cele spuse în cei doi numeri de mai nainte *despre licitații*, azi vreau a vă povătuși, că ce aveți de a face, atunci când deja e rînduită licitația, în chipul cum v'am spus în articoliile de mai nainte.

Un lucru de frunte am uitat să vă spun, anume acela, că deși legea poruncește să se vîndă întreagă moșia, atunci când prețul de strigare e sub 200 și la case sub 500 fl., cu toate aceste avocatul sau mai bine zis banca,

care a cerut licitație, din banii cu cari s'au vîndut pămînturile numai atîta capătă cîtă parte a avut datoratul din casă și din locuri.

Bună-oară în pilda ce v'am spus-o mai sus, dacă cele 5 bucăți de pămînt s'au vîndut să zicem cu 600 fl., atunci după-ce datoratul în cartea funduară a avut numai 1/2 parte, numai 200 fl. vor fi dați spre acoperirea datoriei și a cheltuelilor, ear' ce rămîne, adică 400 fl. vor fi împărțite la cei 2 frați ca despăgubire pentru că li-s'a luat locurile.

În împărțea aceasta se poate păgubi mai amar poporul neștiutor.

Pentru-că de cele mai multe-ori oamenii nu au bani când vine comisia, ori nici nu o bagă în seamă și așa nefiind cine să bată prețul locului, de cele mai multe-ori le cumpără avocatul cu un preț de nimic, cu 5-6 florini.

Urmarea acesteia e, că numai acești 5-6 fl. ori de multe-ori și mai puțini se împărtesc între avocat și între cei-ce au parte în foaie la locurile ce s'au licitat.

E drept, că și banca capătă numai din banii acestia 1/3 parte, adică 2 fl., ear' ceialalți se împart între cei doi părtași. Avocatul și banca însă rămân cu locurile cumpărate ieftin, pe care le vinde apoi din mână slobodă și își capătă banii, dar' bieții oameni rămân de pagubă cu 3-4 fl., pe cari de cele mai multe-ori nici nu-i scot dela oficiul de dare, pentru-că nu știu cum să umble după ei.

Ce e de făcut ca să nu păgubească oamenii?

Lucrul e tare ușor.

E știut, că cu zile înainte de ce s'ar ține licitația, fiecare datorat și fiecare are parte în foaie și 'i-se licitează și partea lui, capătă dela cartea funduară o înștiințare, în care li-se face cunoscut, că atunci și atunci va fi licitație, li-se spune în ea că ce dăra de loc se licitează, li-se spune în ea, că oare locurile se licitează întregi ori numai o parte din ele.

Cine nu știe ceti ungurește înștiințările aceste, cari ungurește se numesc: *árverési hirdetmény*, va face bine să se ducă îndată la învățătorul ori popa, sau dacă acestia nu știu ungurește la

Frunză verde de pe rît
Cine drac o mai vîzut
Iarbă crează prin fînață
Fată hîdă și măreață,
Iarbă verde sub părete
Un fecior la două fete,
Iarbă verde sub cuptori
O fată la doi feciori.

Trandafir cu creanga 'n sus
Știi tu mîndro ce 'ți-am spus
Să nu te mai rumenești
Că prea tare 'mbetrânești,
Și dacă-i 'mbetrâni
Toată lumea te-o urî
Te-o urî mîndro și eu
Și te-o bate Dumnezeu.

Frunză verde de sălătă
Pân' eram la maica fată
Purtam peana cum se poartă,
Purtam peană lobodă
Calea-mi era slobodă,
Ear' dacă m'am măritat

Purtai peană verde scrisă
Cărările 'mi-s închisă,

La căsuța cea de bărne
Toate fetele-s bătrâne,
Și-s 'ncreșite pe frunte
Ca ciupercile din munte,
Și nu pot să se mărite.
Până mor ale 'nvélite,
Și-aș jura cu jurători
C'or purta un car de flori
Și până s'or mărita
Încă unul or purta.

Mîndruliță de demult
Nu gândi că te-am urît,
Te-am urît două-trei zile
Dar' cu gândul tot la ține,
Că deseară vin la voi
Să-ți dau gurița 'napoi,
Că de-o fi poate să mor
Nu vreau să rămân dator.

GLUME.

Țiganul și ciobanul.

Un faraon de Țigan, unde nu mergea el coala mîndru printr'o pădure, pe dârloaga lui de cal, unde nu 'mi-se fălea el cătră purdeii lui: că el pe sunele clopotului și pe trapetul calului, ar pute fi coala un împărat mai mic!

— Ba nu dado! — îi strigă Rîpa hăl mai mic, — că la împăratul hăl mare, îi poruncește împăratul hăl mare.

— Drept ai Rîpo! — răspunde dada hăl bătrîn, — dar' nu știi tu, că și la împăratul hăl mare îi poruncește Sfântul cel de sus. Mai bine aș vrea să fiu oșir de Sfânt.

Un hoț de cioban țapăn, de coala din tufe, a auzit pe Țigan, când s'a făcut Sfânt. De aceea s'a tot tras încet înaintea lui cătră cale și punându-se jos, începe a se vâieta, că nu vede, că de atîția și atîția ani 'și-a pierdut vederea ochilor, ear' acum a auzit, că se apropie un Sfânt al lui Dumnezeu de el. De aceea îl roagă: să-l lase să se șteargă

notarșul, și-l va ruga să-i spună, că ce-i scris în cartea aceea. Dacă veți vedea că e vorbă de licitație, e bine să-i scrii numărul cărții funduare și a locurilor, cari se vor licita și să mergi cu ele drept la cartea funduare, unde veți spune, că locurile acele pe a cui nume stau. Și de veți vedea că se vor licita și locuri cari stau pe numele unuia din d-voastră, pentru o datorie a unui părtăș din foaie, atunci să vă grijiți de cu vreme de vre-o doi bani, ca pe ziua de licitație să aveți baremi atâtă, cât trebuie să puneți atunci pe masă ca să vă lase să licitați și să cumpărați și d-voastră.

Câți bani vă trebuie, aceea vă va spune-o tot învățătorul sau notarul, căci e pus și aceea în înștiințarea despre care v'am vorbit mai sus.

Având bani destui în ziua licitației, veți merge și d-voastră la casa satului, ba de se poate veți mai ruga pe vr'un cunoscut care ar avea voe să cumpere locurile ca să vină și el, și acolo sau veți cumpăra d-voastră locurile, dacă gândiți că veți avea prindere să le și plătiți, sau le veți bate prețul cât de sus.

Mă va întreba cineva, că de ce să facem asta?

Apoi pentru aceea, pentru-că după-cum v'am spus, cu cât vor vinde locurile mai scump, cu atâtă mai mult veți câpăta d-voastră, cari sunteți părtăș în foaie la locurile ce se vând. Doar v'am arătat în pilda de mai sus cu cei trei frați, că dacă bună-oară locurile se vor vinde numai cu 3 florini, atunci celor doi frați cari au fost părtăș în foaie cu cel al treilea, care a fost dator, li-se va întoarce numai 2 florini, adică câte 1 fl. la unul.

Dar' dacă se vor fi îngrijit, ca locurile să se vândă scump, bună-oară cu vre-o 300 de florini, atunci fiecare va câpăta câte 100 fl. înapoi.

Se înțelege, că cu umblatul pe la notarș și pe la foaie veți avea ceva cheltuielă, dar' așa merge, dacă n'ați învățat carte, ca să nu trebuiască să vă tâlmăcească alții scrisorile ce vă vin dela lege.

Dar' eu așa cred, că mai bine veți da atunci, când trebuie, câteva pițule și prin aceasta vă veți feri pe mai târziu

măcar cu părul capului pe la ochi, doar' îi va veni earăși vederea.

Faraonul se pleacă colea țanțos de călare zicând: na oarvo — șterge-te!

Atâtă a așteptat hoțul de cioban să se vadă odată cu mâinile în chiea Țiganului. După-ce l-a prins odată, apoi ține-te drace! Atâtă l-a mai isbit, atâtă l-a mai frământat cu genunchii, ear' acela și cu purdeii lui atâtă aoleo și vai și vai au mai strigat, încât nu alta, dar' 'ți-se părea, că chiar pierе lumea.

După-ce s'a săturat de a-l mai bate, după-ce l-a jupuit bine de păr, ciobanul numai ce face scăpat pe bietul faraon, ear' acesta nu s'a mai uitat mult îndărăt, ci o luă la sănătoasa.

Un Român îl întâlnește fugind, îl vede jupuit de păr și apoi întreabă: Ce-l de fugi așa tare, mări faraone, doar' nu te-ai întâlnit cu Tătarii?!

— Ce să fie Românico, — răspunse Țiganul abia gâfâind, — unde era calea colea mai cocită (cotită), sta o oarvă pică (pitită), nu știu oarvă-i ori se fașe, dar' de păr mă știa traje!

de pagube mai mari. Că bine zice Românul pățit, că de multe-ori *scumpul mult perde*.

Cu aceste voiu găta ceea-ce am vrut să vă spun de astă-dată.

Nu știu intru-cât v'am putut spune lucrul așa ca să mă înțelegeți cu toții, dar' de m'ați înțeles, atunci vă rog urmați-mi sfatul meu, ca să nu pățiți ca sute și mii de alți frați români, cari numai din neștiința lor au rămas și fără de moșii și fără de bani.

Din comitate.

Congregațiunea comitatului Bistrița-Năsăud.

— 31 Octomvrie 1900.

La 31 Octomvrie a. c. s'a ținut congreagațiunea de toamnă a comitatului Bistrița-Năsăud. Congregația a fost bine cercetată și s'a deschis la orele 10 a. m. prin comitele-suprem, punându-se spre pertractare un program vast de peste 200 obiecte.

Intre altele s'au ales membrii în comisiunile comitatense. Dintre Români au intrat în comisiunea administrativă comitatensă, din carea au eșit 5 membri, vicarul dela Năsăud Rev. Domn Dr. Ioan Pop.

În comisiunea permanentă pe un ciclu de 3 ani domnii: Candale Anchidim, preot în B. Bistrița, Dr. Ciuta Dumitru, avocat în Bistrița, Deac Ciril, protopop în Sieuț, Dologa Ioan, preot în B. Tiha, Domide Gerasim, preot în Rodna-veche, Dr. Pahone Vasilie, avocat în Bistrița, Dr. Pop Ioan, vicar în Năsăud și Dr. Tripon Gavril, avocat în Bistrița. În comisiunea verificatoare s'au ales d-nii: Dr. Linul George, avocat și Dr. Tripon Gavril. În comisiunea administratoare a fondurilor grănițerești din Năsăud s'a ales Dr. Leon Scridon. Ca membri de încredere pentru compunerea conspectului juraților s'au ales: Dr. Ciuta Dumitru, Domide Gerasim, Dologa Ioan și Scridon Gavril, profesor în Năsăud.

De un deosebit interes a fost punctul 67 din programul zilei, prin care congreagațiunea a fost chemată de a se pronunța asupra concludusului reprezentanței orașului Bistrița față de numirea oficială a orașului. Hotărîrea reprezentanței orașului era: ca numirea oficială pe viitor să fie *Bistriz*. Opiniunea comisiei permanente comitatense a fost tot aceeași. Referentul comisiei însă — pentru salvarea ideii de stat — propune ca orașul să se numească *Beszterceze*.

Congregația era acumă chemată să se pronunțe. Luând cuvântul preotul sas *Krammer* documentează: că atât din punct de vedere istoric, cât și juridic numai *Bistriz* poate să fie numele orașului — deși această numire nu e curat germană, dar' e de o vechime de sute de ani, — propune deci congreagațiunii ca să primească propunerea comisiei permanente. Propunerea Sasului *Krammer* a fost spriginită și din partea Românilor prin vorbitorul Dr. Tripon. Apărătorii ideii de stat însă neputând produce contra dovezi pentru maghiarizarea orașului cu numirea de *Beszterceze*, ca totuși să nu capituleze, prin vorbitorul *Baldzs*, preot reformat în Bistrița, cer votisare nominală.

Rezultatul votisării a fost: o majoritate covârșitoare pentru propunerea comisiei permanente, că adică: *Bistriz* să fie numirea oficială a orașului, conform dorinței reprezentanței orașenești. Că va lua ministrul în considerație aceste juste dorințe — vom vedea!?

Celelalte obiecte au fost rezolvate grabnic și neted.

SCRISORI.

Sfințire de biserică în Valdhid.

Turda, 6 Noemvrie n.

Comuna Valdhid, în apropierea Elisabetopolului e locuită în mare parte de Sași. Românii sînt în minoritate disparentă și cu toate aceste bravii Români în frunte cu bătrânul dar' neobositul și talentatul lor preot T. Borza, cu un zel și jertfire de sine propriu Românilor și-au zidit cu mari jertfe o frumoasă biserică care le poate fi de fală înaintea străinilor.

Duminecă, în 4 Noemvrie st. n. s'a sîvîrșit sfințirea acestui nou lăcaș al lui D-zeu pe lângă un ceremonial demn și însoțit, de o serie de petreceri și producțiuni despre a căror decurs vă raportează în cele următoare:

Primirea.

Representantul Esc. Sale dlui Metropolit Mihályi de Apșa, dl canonic Dr. Vasile Hossu, însoțit de dl Ioan Ionaș, au sosit la gara din Elisabetopol Sămbătă înainte de amiază, unde îi aștepta dl protopop local Câmpean și avocatul Dr. Ladai. După o scurtă vorbire de bineventare, ținută de dl protopop, oaspeții s'au urcat în trăsura de gală a dlui Ladai și au plecat spre comuna Valdhid, la a cărei hotare i-a întâmpinat notarul Fischer cu o vorbire românească și primarul comunei care i-a salutat nemțește. Rev. D. Dr. Hossu le-a mulțumit fiecăruia în limba sa și au plecat spre comună în frunte cu un falnic banderiu de juni călări îmbrăcați în haine de sîrbătoare.

În capul satului lângă un frumos arc festiv aștepta preotul local și preotul Secetă în ornate bisericesti. După primire conductul întreg a mers la biserică unde s'a ținut o vecernie.

Seara ne-am intrunit cu toții la ospitala masă a dlui notar din loc unde ni-s'a servit o somptuoasă cină. Intre cântări vesele ne-am petrecut până târziu.

Actul sfințirii.

Duminecă, pe o zi frumoasă cu soare, s'a început în noua biserică serviciul divin pontificat de Rev. D. Dr. Hossu asistat de 4 preoți. Dl canonic Dr. Hossu a ținut o frumoasă predică, în care a tâlmăcit poporului însemnătatea sfințirii biserice și le-a împărtășit binecuvîntarea Escelenței Sale a Metropolitului pentru zelul lor creștinesc.

Cântările liturgice le-a executat parte dl Ionaș, parte corul compus din fete și feciori țărani instruiți de preotul local.

Într'adevăr că ne-a surprins pe toți corul acesta țărănesc. Cu atâtă precisiune și așa melodios a cântat, încât a trebuit să admirăm pe bătrânul preot Borza, care cu toată etatea înaintată așa frumoase succese a știut produce.

Banchetul.

După serviciul divin s'a ținut un banchet tot în casa ospitală a notarului, care împreună cu stimata doamnă și cumnată și-au dat silința ca să satisfacă pe oaspeți.

Toaste frumoase nu au lipsit.

Primul l-a ridicat Reverend. D. Dr. Hossu pentru Escelența Sa Dr. Mihályi, pe care l'am ascultat cu toții în picioare. Dl protopop Câmpean a salutat pe reprezentantul Escelenței Sale pe dl canonic Dr. Hossu. Preotul Secetă pentru dl protopop Câmpean. Dl Dr. Valer Moldovan a vorbit pentru preoțimea gr-

cat. și special pentru destoinicul preot local. Dl Iuliu Morariu, jurist, a tostat pentru preoție. Dl protopop Câmpean pentru domnul casei și familia lui. Dl Aurel Augur, jurist, pentru bravul avocat român Dr. Stefan Ladai, protectorul tinerimii.

Dl preot local T. Borza cu cunoscutu-i humor a ținut un toast în poezie salutând oaspeții.

Dl Dr. Ladai salută tinerimea română și în special pe reprezentanții ei prezenți. Mai vorbesc dl Dr. Hossu pentru inteligență, tinerime și învățători. Dl Dr. V. Moldovan pentru dl Ionaș.

Producția teatrală.

Seara la 7 ore a avut loc o succasă producțiune teatrală. Și aici trebuie să relevăm rolul principal al dlui preot Borza. Într-adevăr e rar să vezi un preot trecut de 70 de ani, care pe lângă că își împlinește chemarea de preot, instruează tineretul în cântări, apoi compune el însuși piesă teatrală și o predă cu tineretul. Piesa »Sezătoarea«, compusă de dl Borza a fost interpretată așa de fidel și a plăcut așa de mult, încât publicul a aplaudat frenetic și a aclamat viu pe autor.

Piesa a doua »Vistavoiul Marcu«, de T. Alexi încă a fost învățată bine și a succes destul de bine; fatalul a fost că piesa ca atare e cam slabă și sugutul ei încă nu e pentru popor, ceea ce a detras mult din succes.

După producțiune a urmat dans vesel, care s'a continuat cu însuflețire până în zori. Îți era mai mare dragul să vezi amestec de țărani chișeși, țărance frumoase cu port bogat și curat românesc și de tineretul de inteligență.

Succesul moral și material al sărbătorilor a fost peste așteptare și bravi Valdhideni pot fi mândri și își pot zice cu tot dreptul, că bună muncă au săvârșit.

v. mol.

Sfințirea școalei rom. gr.-or. din Blăjel.

Într-o comună, unde preotul, conștiință și pătruns de însemnătatea chemării cu care l-a învrednicit bunul D-zeu, nu are altă țință mai sfântă decât ridicarea și fericirea credincioșilor sei, și unde și poporenii sunt toți buni, ascultători și doritori de înaintare în cele bune și folositoare, acolo — dar' numai acolo — se pot săvârși lucruri bune, frumoase și plăcute lui D-zeu și oamenilor.

Un astfel de lucru bun, frumos și vrednic de laudă au făcut harnicii credincioși gr.-or. din comuna *Blăjel*, traotul Târnavei, când, ascultând de vrednicii lor conducători, s'au apucat să ridice o școală nouă, mare și spațioasă, care să corăspundă tuturor cerințelor vremilor de acum. Minați de dorul viu de a-și vedea copilașii lor deșteptați și luminați la minte, ca să poată duce un traiu mai tichnit și mai ușor, jertfiiți și-au acei credincioși și cel din urmă crucer — și în câteva luni școala a fost sub coperiș și provăzută cu toate cele de lipsă.

Pentru-ca noua școală să fie și sfințită, după-cum e legea noastră strămoșească, I. P. S. Sa Dl Archiepiscop și Metropolit a însărcinat cu îndeplinirea acestui act pe dl asesor consistorial *Mateiu Voileanu*, statorind ziua sfințirii pe Duminecă, în 15/28 Octomvrie a. c.

Zelosul preot și popor din *Blăjel* s'a străduit, ca cu această ocaziune solemnă să facă trimisului consistorial o primire deamă și frumoasă.

Primirea comisarului.

Domnul comisar *Mateiu Voileanu* a plecat din Sibiu la *Blăjel* încă Sâmbătă, în 14 Oct. însoțit de P. St. sa doamnă. La 11 ore a. m. au sosit în Mediaș, unde a fost întâmpinat și salutat de P. O. D. protopresbiter al tractului Târnavei *Nicolau Todoran* și de preotul din Velț *I. Morariu*, cu cari împreună au pornit spre *Blăjel*.

În virful »hulii *Blăjelului*« M. O. oaspe e întâmpinat de un banderiu de vre-o 18 călăreți în frunte cu clericul *On. Sas*, care l-a bineventat (pe P. O. D. comisar) în numele tinerimii din comună. Apoi formând ca o avantgardă trăsurilor au luat drumul spre sat.

În capătul satului aștepta parochul locului *Zacheiu Sas*, vre-o șese clerici din Sibiu, invitați anume cu ocaziunea aceasta, învățătorul *E. Popescu* cu tinerimea școlară, comitetul parochial și aproape tot satul »cu mic cu mare cum erau«, toți îmbrăcați de sărbătoare. Din fețele tuturor se putea ceti bucuria de care erau cuprinși.

Când sosită trăsura P. On. oaspe un întreit strigăt de »să trăească« izbucni din piepturile tuturor; ear' părintele Sas în numele parochienilor se îl bineventează în câteva cuvinte călduroase și binesimțite. Domnul asesor adânc mișcat de primirea cea frumoasă răspunde, mulțumindu-le pentru dragostea ce l-o arată d-sale și prin d-sa bisericei și în special capului nostru bisericesc, Preabunului și preadomnului nostru Archiepiscop și Metropolit, pe care îl reprezintă acum. De aici între ovațiunile poporului cu toții se îndreptează spre casele părintelui Sas, unde a fost în-cuartirarea.

După o scurtă pauză s'au prezentat domnul comisar, comitetul parochial vechiu și nou și onorații din loc.

Serviciul divin.

Duminecă, în 15 l. c. s'a ținut apoi în biserica gr.-or. din loc serviciul d-zeesc de către domnul comisar, asistat de protopresb. *N. Todoran* și de parochii *Z. Sas* și *I. Marian*. Cântările și răspunsurile liturgice le-au dat clericii din Sibiu. Biserica era plină de popor. După terminarea slujbei d-zești s'a făcut procesiune cu praporii la edificiul școalei, unde s'a făcut sfințirea apei, după care dl asesor a ținut poporului o vorbire frumoasă și pătrunzătoare.

În acea vorbire, după-ce a arătat pe scurt istoricul zidirii școalei, dl comisar consist. le-a adresat harnicilor poporenii frumoase cuvinte de laudă, căci nu au pregetat a jertfi cu toții pentru a-și zidi »o casă a culturii«, unde copiii și toți urmașii lor să-și poată cultiva inima cu virtuți nobile și să-și poată lumina mintea cu cunoștințe bune și folositoare. Drept-aceea nepoții și strănepoții lor pururea îi vor binecuvânta, pentru-că le-au pus o făclie aprinsă în mâni, care le luminează calea către adevăr și îi ferește de a căde în prăpastia peirii.

L-a sfătuit, ca și pe viitor să asculte de vrednicul lor părinte și păstor sufletească, care tot binele lor îl urmărește, să țină strâns la legea și credința lor strămoșească, la sf. biserică și la fiica

ei, la școală, căci numai biserica și școala sunt izvorul binelui și fericirii pământești. În urmă a înălțat o ferbinte rugăciune către Dumnezeu puterilor și al îndurărilor ca să scutească școala aceea de toate relele și primejdiile din afară, ca astfel ea neprihănită de nime să fie pe veacuri înainte lăcașul, unde mlădițele Românilor din *Blăjel* și jur să primească lumina învățaturii și a moralității și rugăciuni de preamărire să ridice la Tatăl cel din ceruri.

Vorbirea a fost ascultată cu deosebită atențiune și adâncă impresiune a lăsat în inimile tuturor.

Apoi s'a stropit cu apă sfințită edificiul școlar și tot poporul ce a fost de față.

Era 1/2 p. m. când s'a sfârșit ceremonialul bisericesc.

Masa.

Pe la ora 1 1/2 a urmat apoi o masă bogată în casele părintelui Sas, la care au luat parte pe lângă dl comisar și doamna sa, protopresbiterul tractual, parochul *Marian* cu doamna preoteasă, venerabilul preot evang. lut. din loc *Johann Gabor*, vrednicul notar *Kutti Gy.*, parochul gr.-cat. *Serban* din Șmig, tinerii teologi, comitetul și epitropia parochială, învățătorul etc. și mai multe d-ne. Toastele obișnuite nu au lipsit nici cu ocazia aceasta.

Mai întâiu și-a ridicat paharul domnul comisar pentru Maiestatea Sa preabunul nostru Monarch și pentru înaltul Seu guvern, precum și pentru prea înțeleptul cap al bisericei noastre Esc. Sa Metropolitul.

Protopopul *Todoran* a tostat pentru Domnul comisar și Preavenerabilul consistor; apoi pentru neobositul părinte Sas și pentru poporul seu în frunte cu harnicul comitet.

Păr. *Marian* pentru zelosul preot ev. lut. *J. Gabor*, ear' acesta pentru armonia și simpatia dintre credincioșii sași și români din *Blăjel*.

Păr. *Sas* pentru prot. *Todoran*, pentru notarul *Kutti* și pentru tinerii clerici.

Clericul *Tulbure* pentru prosperarea și înflorirea nou ziditei școale, apoi pentru damele, cari erau prezente.

Au mai vorbit inv. *Popescu*, notarul *Kutti* ș. a. m.

Dar', pe lângă toaste, aceea ce mai mult a înălțat splendoarea mesei au fost dragălașele și înveselitoarele cântări, ce le esecutau în cor tinerii teologi, cari pe toți l-au lăsat încântați.

Erau deja 6 ore p. m. când s'a ridicat masa.

Luni dimineața dl comisar s'a reîntors la Sibiu.

Eată în ce chip s'a săvârșit sfințirea școalei gr.-or. din *Blăjel*.

Drept încheiere eu zic, că numai mândri pot fi poporenii din *Blăjel*, că din sudoarea feții lor și-au ridicat o școală așa de mândră, așezată tocmai în mijlocul satului, lângă drumul cel mare. Ori-ce călător, care va trece pe acolo, văzând școala aceea, de bună-seamă își va zice în gândul seu: »Harnici și cuminte oameni trebuie să fie în satul acesta, că uite ce școală frumoasă au. Laudă și cinste lor!«

T.

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura luțernei

de
Corneliu Roman.
(Urmare și fine).

Producțiunea de semințe de luțernă.

În țeara noastră această plantă s'ar putea cultiva cu mare succes și pentru producțiunea de semințe. Spre acest scop e bine să se aleagă lanurile mai vechi de lucernă, menite a fi după aceea arate, căci prin această producțiune tufele de luțernă slăbesc mult și pier. Pentru sămânță este mai potrivită recolta a doua de luțernă și când se coace, ceea-ce se cunoaște pe culoarea brună-închisă a fructului, luțerna se cosește, lăsându-se în lan până-ce se usucă, apoi se treeră și se curăță. În mic, treeratul se face mai bine cu imblăciul, ear' curățitul prin vânturare și ciuruire. În mare, se freacă cu mașina și se curăță cu mașini speciale. Un hectar de luțernă produce 500—800 chlgr. de sămânță, care are totdeauna preț bun din cauză că este căutată în țările muntoase și nordice, ca Elveția și Germania, ce cultivă luțernă pentru furagiu, dar' nu o pot cultiva din cauza climei pentru sămânță, astfel că ar putea deveni un important articol de export pentru România, al cărui sol și a cărei climă se potrivește foarte bine pentru cultura sămânței de luțernă. În prezent țările amintite importează cantități mari de luțernă din Franca-de-sud (Provence), Italia și Ungaria.

Cuscuta.

Cel mai mare dușman al câmpurilor de luțernă este cuscuta, care este o plantă parasitară, ce înfășoară lugerii verzi ai luțernei cu firele sale subțiri verzi-gălbue. Acest parazit pătrunzând în planta atacată se hrănește cu seva ei, o înăbușe și în cele din urmă o omoară.

Cuscuta ivită într'un lan de luțernă cu greu se poate stirpi. Observându-se la început focare de infecție cu cuscută, acestea trebuie numai decât arse cu paie și după aceea săpate sau arate cât se poate de adânc. Nici așa însă nu e sigur că acest parazit nu se va ivi din nou în alt loc.

Cuscuta de regulă vine în cultură foarte ușor chiar la sămânarea luțernei, căci sămânța de cuscută seamănă cu cea de luțernă, numai că e ceva mai mică. Pentru a ne feri de această plantă parasitară, este dar' bine ca să alegem sămânța de luțernă cu cea mai mare îngrijire, și dacă a fost recoltată dintr'un lan fie cât de puțin infectat, înainte de a o sămăna trebuie curățită cu o mașină anume construită pentru scopul acesta. Când cumpărăm sămânță de luțernă din comerț, trebuie să o luăm numai dela comercianți cunoscuți bine nouă, căci în timpul din urmă ea se poate falsifica cu fel de fel de alte semințe și cu corpuri străine.

Afară de aceasta cumpărarea trebuie făcută numai pe garanție, dar' chiar și în acest cas înainte de sămănat trebuie să fim cu cea mai mare grijă, ca sămânța să fie curată.

Sămănatul luțernei.

La un hectar se seamănă 25—30 chlgr. de sămânță de luțernă, sau dacă sămânța nu este de cea mai bună calitate, ceea-ce se poate examina printr'o probă de încolțire, se pune ceva mai mult. Regula este să se samene cât de des, căci luțerna rară ușor poate fi năpădită de ierburi și buruieni, care deoparte îi strică, de altă parte scade calitatea furagiului obținut.

Sămănatul, în clima noastră, trebuie făcut cât de timpuriu, îndată-ce nu mai este teamă de înghețuri și nici-de-cum prea târziu, pentru-că căldurile găsind luțerna abia răsărită, ea poate suferi de secetă și de insecte. Timpul sămănatului se hotărăște după climă și localitate; în țeara noastră va fi bine a o sămăna în decursul lunii Martie, pe timp nu prea umed și cald. Când însă condițiunile de umiditate în pământ și atmosferă sînt favorabile, se poate sămăna luțerna și mai târziu până la începutul lunii Maiu. În regiuni însă cu primăvara mai secetoasă, este mai bine să se samene toamna. Sămănatul se poate face cu mașina obicnuită de sămănat în rînduri. De preferință însă se va sămăna prin împrăștiere, fie cu mîna, fie cu mașina.

Când se seamănă cu mîna este bine a amesteca sămânța cu aceeași cantitate de năsip mărunt și uscat pentru a putea obține o împrăștiere mai uniformă. În rînduri se seamănă luțerna la distanță de aproape 11 cm.

Cultura luțernei.

Locul destinat pentru a fi sămănat cu luțernă, trebuie să fie curat, fără buruieni și de aceea se dă preferință locurilor cari în anul premurgător au fost cultivate cu plante prăsoare (cucuruz, sfeclă, tutun etc.) Toamna după recoltarea acestora, locul trebuie arat cât se poate de adânc. Primăvara se ară din nou, se grapă și se măruntă bine și apoi se seamănă, grăpându-se apoi din nou cu grape de mărăcină sau se tăvăluște numai cu un tăvălug inelat. Peste luțernă este bine să se samene o plantă protectoare (grâu, orz, ovăș sau borceag) care scutesc luțerna tină de vînturi și de secetă. Planta protectoare trebuie cosită de timpuriu, căci devenind prea mare oprește aerul și lumina de a pătrunde la luțernă și o poate vătămă.

După experiențele făcute la noi în țeară, luțerna se mai poate sămăna cu succes primăvara într'o tarla de grâu de toamnă. Îndată-ce nu mai sînt de temut înghețuri se seamănă luțerna în grâu și pe urmă se grăpează cu o grapă de mărăcină sau de fer, și dacă e posibil să se tăvălușească în urmă. Mulți ar fi înclinați a crede că prin această grăpare s'ar putea smulge și strica grăul. Însă experiența a dovedit că grăul chiar olosește din această grăpătură, și de aceea o recomandăm tuturor spre încercare.

Urmînd timp favorabil, după cosirea plantei protectoare luțerna se va desvolta repede și poate da chiar în acel an o roadă. Este însă de recomandat ca în anul cel dintău luțerna, dacă nu se poate cosi, să nu fie păscută

cu vitele, și este cu totul oprit să fie păscută cu oile. În fiecare primăvară, după aceea, este bine ca câmpurile de luțernă să fie grăpate înainte de a începe vegetația, cu grapa obicnuită sau mai bine cu grapa de fînațe. Cu acest prilej se mai poate arunca câte nițică sămânță prin mușuroaiele de cărtițe și de furnici și prin goliști. În chipul acesta mușchiul și iarba se vor distruge, luțerna va rămîne curată, se va împedeca rărirea și se va obține mai mulți ani de-arîndul recolte tot atît de bogate ca și în anii dintău.

Grăpatul se recomandă nu numai primăvara, ci chiar după fiecare recoltă, căci prin grăpat se distrug plantele străine și se afinează nițel locul, ceea-ce este foarte priincios luțernei.

În fine mai amintim că nu este bine a se sămăna luțerna în grădini și livezi cu pomi, căci rădăcinile ei lungi și adânci strică pomilor.

Din istoria plugăritului (agriculturii).

(Urmare).

Deși prin asemenea pilde s'a îmbărbătat plugăritul, totuși el n'a putut lua un sbor, ca la noi în Europa bună-oara, de oare-ce fiind Chinezii despărțiți prin mări și prin un zid puternic spre mează-noapte de celelalte neamuri, ei au rămas tare înderēt față de științele și civilizațiunea noastră.

După Chinezii, urme mai însemnate de plugărit aflăm la Indieni. Acestia însă fiind împărțiți în caste (clase), precum: a preoților, militarilor, plugarilor, meserieșilor și neguțetorilor și a cerșitorilor (Parias), — nu se ocupau cu plugăritul, decât clasa plugarilor, de oare-ce nu era iertat, sub pedeapsă de moarte, ca cineva să treacă dintr'o castă într'alta.

Plugăritul consta la Indieni din creșterea unor animale, precum: oi, capre, vaci, asini, cămile și bivolițe. Bivolițele, cari au ajuns până la noi, se zice că până astăzi mai trăesc în stare sălbatecă pe țărmul rîului Ganges. Afară de creșterea vitelor, Indienii se ocupau și cu cultura urezului, orzului, grăului și a cafelii.

Babilonienii și Asirienii încă se ocupau cu plugăritul, care consta din cultura grăului, orzului și a urezului. Acestea se cultivau mai mult în apropierea rîului Eufurat, din care pe timp de secetă se putea conduce apa pe niște iazuri, ca să le ude (irigeze). Mai mult se ocupau ei cu grădinăritul, pentru înaintarea căruia înșiși împărații lor le dădeau pilde frumoase. Astfel împărăteasa Semiramida a ridicat două grădini frumoase pe niște stilpi de peatră cu lanțuri, cari s'au și numărat între cele șapte minuni ale lumii, și pe cari se cultivau tot felul de legumi, pomi și flori.

Afară de plugărit și grădinărit, Babilonienii și Asirienii mai creșteau și mulțime de vite, precum: oi, capre, vaci, asini, cai și cămile, cu cari parte se ajutoau la lucru, parte se nutreau dela ele.

După Babiloneni și Asirieni, cele mai însemnate urme de plugărit le aflăm la vechii Egipteni. Acestia avînd un rîu mare, — Nilul, care le străbate țeara

în lungul și care ese în toată toamna și primăvara din matca sa, lăsând un fel de nămol (noroiu) în forma gunoiului, prin aceasta s'a înlesnit din vechime cultura grâului, urezului și a orzului, precum, și a unor legume, ca mazărea, linte, fasolea și bobul.

Sămănatul la Egipteni a fost și mai este până astăzi foarte simplu: după-ce adică se varsă Nilul din matca sa și la câteva zile se trage apa de pe câmpuri, locuitorii de acolo duc și seamănă în nămolul acela sămănta de lipsă și fără de a mai ara pământul, ca pe alte locuri. De cumva nu se astupă bine sămănta sămănată, atunci se mină vitele peste ea, ca să o calce sau se grapă cu anumite grape de nuiete și mărăcini.

Egiptul a fost vestit atât în trecut, când însuși patriarhul Iacob pe timpul foametei din Canaan, a trimis pe fiii săi după grâu acolo, cât și astăzi, când grâul egiptean face concurență la celelalte, pe unele din piețele europene.

Unelte de plugărit ale vechilor Egipteni, constau din un plug simplu în forma cârligului, cu care erau în locurile mai tari, pe unde adică nu se revărsa Nilul. La plug se prindeau boii și caii. La grăpat foloseau, după-cum am zis și mai sus, niște nuiete tupoase sau mărăcini, pe cari le tirau pe locul sămănat, ca să se astupe sămănta. La secerat foloseau secera cu dinți sau cea fără dinți. La îmblătit întrebuințau vitele, cari adică se minau peste spicele întinse pe arși, cari se făceau tot acolo în câmp ear' la vânturat, care se făcea numai când sufla vântul, ridicau grâul în sus cu pleavă cu tot cu o lopată, ear' când grâul cădea jos, vântul sufla pleava de pe el, tocmai cum se face și pe la noi vânturatul în șură, cu lopata de vânturat, la sămănțele îmblătite cu îmblăciul de mână.

Vechii Egipteni, pe lângă bucate mai cultivau și papirusul, — o plantă, din ale cărei foi se făcea hârtia de scris. După-ce însă a început a se face hârtia din zdrențe, cultura papirusului s'a părăsit cu totul.

La Arabi, plugăritul se purta numai în partea de mează-noapte, unde se cultiva: grâul, orzul și urezul. Mai spre mează-zi însă, locuitorii au dus atât în trecut, cât și astăzi o vieță de nomazi, cari adică umblau cu vitele lor dintr'un loc într'altul. Cele mai de frunte și mai plăcute animale ale Arabilor au fost și mai sunt până astăzi: calul și cămila.

Calul arabic este cel mai vestit soiul de cai de pe fața pământului. Acela este și tare prețuit acolo. Arabul nu se desparte de loc de calul său: mănâncă și doarme totdeauna lângă el. Cămila, care se mai numește și »corabia deșertului«, se folosește atât ca vacă de lapte, cât și ca animal de povară.

Cele mai însemnate lucruri de transportat (vândut) ale Arabului sunt: țesăturile de lână, vestite și în Europa, cafeaua, tămăia, care nu este altceva decât rășina cedrilor și smirna, adică rășina unor palmieri, cari pentru mirosul lor plăcut se întrebuințează la ceremoniile religioase. Afară de acestea se mai cultivă trestia de zahăr și bumbacul.

Și la Grecii cei vechi era plugăritul foarte înaintat. Ei, fiind păgâni, cinsteau pe zeul Demeter (Ceres), despre care credeau, că a aflat și scutește sămănăturile de duhurile cele rele. Pentru ocrotirea vitelor cinsteau pe zeul Pan.

La Grecii cei vechi era cunoscut chiar și gunoitul pământului, care se făcea prin adunarea de paie, balegi și pământ la un loc, până-când acelea se coceau bine, apoi se împrăstiau pe locurile arătoare și fânețe.

Aratul se făcea cu un plug de fer, la care se înjugau boi sau se inhămau cai. Într'un timp, cei mai de frunte bărbați ai lor se ocupau cu plugăritul, mai târziu acesta s'a lăsat numai pe seama sclavilor (robilor).

Grecii cei vechi cultivau: grâu, orz și ovăs, pe cari le sămăneau încă de toamna. Seceratul holdelor se făcea cu secera, ear' îmblătitul cu ajutorul vitelor. Dela ei au rămas proverbele: *»urmele stăpânului sunt cel mai bun gunoiu pe moște și ochii stăpânului îngrășă vitele«*.

Afară de plugărit, vechii Greci se mai ocupau și cu pomăritul. Ei cultivau tot felul de meri, peri, pruni, perseci, gutui și apricoși. Un medic grec cu numele Hipocrates, se zice, că a fost cel dintâiu, care a aflat altoitul pomilor pe la anul 500 înainte de Christos.

Treptat cu pomăritul ei mai cultivau și mulțime de legumi, apoi vița de vie, care crește foarte înaltă și se întinde pe pomi. Pentru ocrotirea viilor și a vinului, Grecii cei vechi cinsteau pe zeul Dionision (Bachus), despre care credeau, că a aflat vinul și cu acesta dimpreună și veselie (beția).

Economia vitelor încă era tare dezvoltată, căci se creșteau: oi, capre, vaci, boi, cai, asini, câțari și porci, apoi găini, găște, rațe și porumbi, ear' pe unele locuri se mai ocupau și cu stupăritul în coșnițele cele de nuiete.

— La nici un popor din vechime nu se află urme așa însemnate de plugărit, ca la vechii Romani. Dela fundarea Romei prin Romul, la anul 754 înainte de Christos și până aproape de căderea ei, la anul 476 după Christos, plugăritul, economia vitelor și grădinăritul au stat în mare vază.

La început, când s'au împărțit moșile, fiecărui cetățean i-s'au dat câte 7 jugere de pământ, pe cari trebuia să 'și-le lucre el singur și cu familia sa. Astfel a aflat solii pe Cincinat la coarnele plugului, când s'au dus să-i spună, că senatul l'a încredințat cu conducerea armatei contra inamicilor.

Lui Curiu Dentatul îi oferise senatul 50 jugere de pământ, căci a învins în trei rânduri pe inimi, dar' el n'a vrut să primească mai mult ca 7 jugere, ca astfel să 'și-le poată lucra el însuși.

Pe un oare-care Furiu Cresiniu îl învinuiau ceilalți cetățeni, că ar ști oare-cari fermece, de are holde mai frumoase, ca ei. Atunci el 'și-a luat vitele frumoase și mergând cu ele în for (dietă), înaintea senatului a zis: *»eată în ce constau fermecele mele, mai arete și alți cetățeni asemenea vite frumoase«*.

Despre Paridiu se zice, că nu avea decât o vie. Măritând o fată, îi dăde

a treia parte din ea, ca zestre și el tot atâția struguri culegea din partea lui, ca și mai înainte. Măritându-și și pe a doua, îi mai dăde și acesteia a treia parte, dar' rodurile din partea lui nu scădeau. Întrebându-l ceilalți cetățeni, cum de rodurile la viaa lui nu se împuținează, deși e împărțită, el le răspunde: »Acum pot lucra mai mult și mai bine, ca mai înainte! Faceți și voi asemenea, adică: sămănați mai puțin și arați mai bine și mai de multe ori«.

Vechii Romani încă cinsteau niște zei anumiți pentru ocrotirea sămănăturilor și a vitelor. Astfel cinsteau pe Ceres pentru sămănături, pe Bubona pentru vite și pe Sterculus (Saturnus) pentru gunoiu.

Economia vitelor încă era tare înaintată și prețuită la ei, așa încât pe timpul lui Serviu Tului se puneau tipul unor animale, ca: boi, tauri, cai, porci și oi chiar și pe monete (pecunia, bani).

Unelte de plugărit ale vechilor Romani au fost rarița și plugul. Rarița nu era altceva decât un plug fără roțile și corman, care se întrebuința la săpatul și scosul unor legume. Plugul consta din grindeiu (temo), bărsă (buris), corn (stiva), plas (deutalia), brăzdar (vomer) și urechile (aures). Ferul cel lung s'a aflat ceva mai târziu, de asemenea și oticul (ralla) pentru curățitul plugului.

Afară de plugărit și economia vitelor, vechii Romani se ocupau foarte mult și cu grădinăritul. Mulți senatori au început a-și construi grădini acoperite cu lespezi de peatră, prin cari nu puteau străbate razele soarelui. Despre Tiberiu se zice, că avea crastaveți verzi în tot timpul la masă. Afară de legumi se mai cultivau și pomi, precum: meri, peri, pruni, perseci și lămâi.

Multe biruințe asupra altor popoare, apoi cucerirea nouelor țări, au avut asupra vechilor Romani acea influență, că frunțașii lor au început a părăsi pe încetul afacerile economice, pe cari le lăsau numai în grija sclavilor, ear' ei s'au retras prin cetăți, unde așteptau să le vină toate de-a gata. Afară de aceasta mai duceau și o vieță foarte luxoasă, care mai pe urmă i-a și ruinat pe cei mai mulți.

În urma acelei vieți desfrinate, unii așa au sărăcit de tare, încât numai în Roma pe timpul Republicei se nutreau pe spesele statului la 60 de mii persoane. Sub Iuliu Cesar se nutreau la 250 mii, ear' sub Constantin se nutreau la 400 de mii de persoane pe spesele statului.

În astfel de împrejurări plugăritul așa a decăzut de tare, încât câmpiile, cari mai înainte erau împodobite cu fel și fel de sămănături și legume, mai târziu erau delăsate și părăginite, așa încât nici iarbă bună pentru nutrirea vitelor nu mai produceau, ci numai scăieți și alte buruieni stricătioase, ba unele chiar veninoase.

Treptat cu plugăritul, a decăzut și gloria și mărirea străbună, așa că la anul 476 după Christos, sub Romulus Augustulus, Roma, »doamna lumii«, cum se numea pe atunci, a fost învinsă și cucerită de niște seminții germane.

(Va urma).

Economia în școalele populare.

Motto: »Nu pentru școală, ci pentru viață învățăm«.

Disertațiune cetită în adunarea reuniunii cercuale a învățătorilor de stat și comunali din comitatul Făgărașului, ținută în comuna Scoreiu la 8 Octomvrie n. a. c. de:

Ioan Georgescu.

Onorată 1. Adunare!

În adunarea reuniunii cercuale a învățătorilor de stat și comunali din comitatul Făgărașului, ținută anul trecut în 14 Octomvrie n. în comuna Lissa, primind onorifica însărcinare colegială, de a ceti cu ocaziunea proximei adunări cercuale, care precum vedem se ține astăzi aici în Scoreiu, o disertațiune despre »economia în școalele populare«, prin aceasta voesc să mă și achitez de însărcinarea primită.

Economia a devenit în timpul din urmă un studiu foarte însemnat, nu numai pentru specialiști, ci chiar și pentru simplii economi, de oare-ce fără aceea, nime nu poate trăi. De aceea vedem, că nu numai în timpul mai nou ci chiar și în vechime, și oamenii cu pozițiuni sociale foarte înalte se ocupau une-ori ei înșiși de economia lor proprie.

Economia, pe lângă folosul cel mare ce-l aduc omeniei, prin producerea materialului de lipsă pentru hrana zilnică, mai are și alte foloase laterale. Ca să nu merg prea departe în privința aceasta, voiu arăta pe scurt 'numai foloasele unui ram lateral al economiei și anume al pomăritului.

Pomăritul, atât ca ram lateral al economiei, cât și ca mijloc însemnat de igienă (sănătate), este de un folos neprețuit. Ca ram lateral economic este însemnat, pentru-că pomii cu rădăcinile lor, nu se nutresc din pătura aceea de pământ, care e destinată culturii bucatelor sau legumilor, ci din pătura cea moartă, care nu poate fi folosită de aceea, ear' ca mijloc de igienă este însemnat, pentru-că ne îmbunătățește clima comunei și a ținutului în care trăim, după-cum vom vedea și mai jos.

Pomăritul este de însemnat și pentru aceea, că pe lângă poame, ne mai dă și lemne de foc și pentru lucru. Apoi sunt ținuturi, cari afară de pomărit nu sunt bune pentru alte culturi; sunt mai departe pământuri umede, mocirloase sau năsiptoase, cari afară de cultura răchitelor, arinilor, sălcilor, acaților, plo-pilor ș. a. nu sunt acomodate pentru altceva.

Pomăritul din punct de vedere igienic este de însemnat pentru aceea, că prin foile pomilor se prelucră aerul așa numit carbonic și se prefăce în oxigen sau aer neapărat pe lipsă pentru respirarea oamenilor și a animalelor.

O comună sau ținut, cu cât are pomi, arbori și păduri mai multe, cu atât este mai plăcut și din punct de vedere igienic, și din contră: cu cât este mai lipsit de aceea, precum și de alte verdețuri, cu atât este mai neplăcut și mai nesănătos.

Pomăritul, arborii și pădurile aduc un folos neprețuit și pentru economia câmpului și anume: conservează timp mai îndelungat umezala pământului, nu lasă să se surpe coastele și pământul cel rău din aceea pe locurile cele bune

și roditoare, ear' pe lângă acestea mai adună și multă rouă peste noapte, așa că sămănăturile nu pot fi pîrjolite de arșița soarelui pe timp de secetă, ca pe unde acelea lipsesc.

Comunele și ținuturile lipsite de pomi și păduri sunt lipsite de multe-ori și de ploii, de oare-ce este constat, că ploile mai cu seamă la pometuri și păduri se trag.

Afară de acestea, cine nu a văzut și s'a convins încă și despre aceea, că cât stă de frumos și ce gust plăcut estetic au casele private, școalele, piețele, stradele, drumurile și rîurile plantate cu pomi sau arbori, unde cel ars de soare sau ostenit de lucrul de peste zi, își poate afla câteva clipite de odihnă și este scutit totodată și de aerul cel plin de praf, ce se ridică une-ori în urma carărilor și căruțelor de pe strade și drumuri.

Pomăritul mai este privit astăzi chiar și ca o cumpănă, cu care se poate măsura gradul de cultură și civilizațiune al unui popor, de oare-ce s'a constat, că cu cât un popor stă pe o treaptă mai înaltă de cultură, cu atât prețuește mai tare și cultura pomilor și la din contră: cu cât acela stă pe o treaptă mai de jos a culturai, cu atât desprețuește mai tare și cultura pomilor.

(Va urma).

Pentru meseriași.

Consistorul archidieceșan din Sibiu publică concurs pentru împărțirea stipendiilor și ajutoarelor ce se votează pe anul 1901 din *fundatiunea Andronic*.

Pentru aceste stipendii și ajutoare pot să concureze:

1. Învățăcei de ori-ce meserie.
2. Sodali deveniți de atari în decursul anului 1900.
3. Sodali cari au lucrat fără întrerupere 6 ani meseria lor, au dat dovezi despre dexteritatea lor pentru de a pute deveni măiestri.

Toți petenții la ajutoare și stipendii au să producă în general:

1. Carte de botez.
2. Atestat dela comună despre averea proprie ori a părinților.
3. Atestat familiar dela parochul locului despre familia părinților, concurentului ori fiind el căsătorit despre familia sa, având a se indica în acest atestat, câți prunci minoreni sunt în familie, câți cercetează școala și câți mai sânt la meserii.

Concurenții pot fi numai *Români ortodoxi născuți în archidieceșana Transilvaniei*.

În special mai au să dovedească:

1. Învățăceii:

- a) că au împlinit anul al 12-lea al etății;
- b) că au cercetat școala poporală ori altă școală superioară;
- c) că au încheiat contract cu măiestrul și că contractul este înregistrat la autoritatea industrială (pretură și magistrat);
- d) adevărul dela măiestru despre sporul ce-l arată în meserie și despre diligența și purtarea morală.

Contractul trebuie aclus la cerere în original sau în copie autentică.

II. Sodalii.

a) că au terminat anii de învățăcel în anul 1900, ceea-ce vor dovedi prin atestatul autorității industriale (art. de lege XVII. din 1884 §. 67).

b) că au purtare bună și fac spor mulțumitor, ceea-ce vor dovedi ori cu cartea de lucru ori cu adevărul dela măiestru;

c) cei-ce vor dovedi că sânt membri ai unei reuniuni de meseriași și că cunosc mai multe limbi vor avè preferință.

III. Sodalii, cari sânt în condițiuni de a deveni măiestri.

a) să aibă certificatul de măiestru;

b) să fi lucrat cel puțin 6 ani fără întrerupere ca calfă, ceea-ce vor dovedi cu cartea de lucru, eventual cu adevărul dela măiestrii, la cari au lucrat;

c) în cerere să se arete anume locul unde voesc să se așeze ca măiestri, ce fel de mijloace mai au pentru a pute începe meseria pe socoteala lor?

d) să dovedească cu atestat dela oficiul parochial, că cercetează biserica noastră și e creștin bun și moral.

Dela toți concurenții se recere ca cererile să fie scrise și subscrise cu mâna lor proprie și să fie adresate așa: *Veneratului Consistor archidieceșan greco-oriental în Sibiu*, să le înainteze până la 31 Decemvrie 1900 stilul vechiu.

Acei concurenți cu oare-cari studii gimnasiale, cari se vor aplica ca învățăcei la sculptura în lemn, bărdășit și la zidărit sau vor fi aplicați deja ca învățăcei ori sodali la aceste meserii și cei din urmă vor să se perfecționeze în meseria lor, ori în ateliere mai mari în cari să poată câștiga praxa recerută, vor fi considerați cu ajutoare mai mărișoare.

Cererile neinstruate în regulă și cele înaintate după termin nu se vor lua în considerare.

SEFATURI.

Capra ca doică.

Dr. Boudard din Paris, a tipărit acum de curând o carte, în care ca ilustrațiune se află o capră, la care sugerează un copil mic de țîță. Doctorul numit își și esplică ilustrațiunea sa. El zice anume: că între toate animalele domestice, capra are cel mai bun și mai sănătos lapte pentru copiii de țîță. Caprele sânt ferite de tuberculosă (oftică), care prin lapte ar pute fi transplantată și consumenților aceluia. Laptele de capră e ușor de mistuit. Acela se află totdeauna la îndemână, atât ziua cât și noaptea. Capra este un animal tare blând și nevinovat. O capră de cașmir, ne spune doctorul numit, costă la Paris o sută de coroane, ear' întreținerea ei pe o lună 15 coroane. De aceea o și recomandă în locul doicelor și al altor nutremente măiestrite. Pe la noi o capră nu costă nici a 10-a parte ca la Paris. De aceea n'ar strica, ca și pe la noi să se folosească pe unde e de lipsă, ca doică. Noi mai știm și aceea, că laptele de capră, este un bun mijloc și în contra tuberculozei (oftice).

Lăpădatul vițelilor.

Vacile pot să lăpede vițelii din mai multe cauze. Unele din acestea sînt: Dacă vaca se bolnăvește, dacă se lovește tare peste foale, dacă se încuie, dacă se nutrește cu nutremînt stricat, muced sau prea rece, dacă se nutrește cu anumite ierburi sau plante veninoase, dacă se nutrește cu un nutremînt prea voluminos, cum sînt paiele și foile (stiuleții) de cucuruz, cari le cauzează așa numitul »foale de paie«, dacă se nutrește cu un nutremînt, care conține în sine prea multă materie văroasă, dacă se adapă cu apă prea rece, dacă se nutrește cu prea multă lătură, dacă se aleargă prea tare, dacă se prea înădușește ș. a. — atunci vaca poate să lăpede vițelul. Când lăpădatul este odată în curgere, nu se mai poate împedeca, dar dacă economul observează aceasta mai de timpuriu, atunci acela se poate și împedeca, frecându-se bărbătește peste foale cu oleu cald și dându-se vacii ceva teie caldă sau vin.

Nutrirea vacilor cu lapte.

Deodată cu introducerea plantelor de nutreț în economie, s'a mai restrîns și libertatea vacilor cu lapte, precum și a celorlalte vite din economie. Pe cînd mai înainte de cultura plantelor de nutreț, vitele erau mai mult la pășune, astăzi acelea se țin mai mult în grajd, S'a constatat însă, ce deși vacile cu lapte pot să dea lapte mai mult, fiind nutrite în grajd, totuși acela nu e așa bun și gustos, ca atunci, cînd umblă și la pășune. Pășunatul e de lipsă vitelor și din punct de vedere sanitar, ca adecă acelea se poată face mișcările de lipsă în aerul curat. Ca în toate lucrurile, așa și în privința aceasta trebuie ținută calea de mijloc, și anume: și ceva nutremînt în grajd și pășunat la cîmp. De altcum s'a constatat, că la producțiunea laptelui într'o măsură mai mare, contribuie mai mult construcțiunea ugerului, decât nutremîntul.

Știri economice.

Producțiunea și comerțul merelor în America. Producțiunea merelor în 1899 în Statele-Unite și Canada a atins cifra de 35 milioane tone. Prețul cu care s'a vîndut tona a variat după calitatea dela 75 fr. la 25 fr. tona. Canada singură a trimis în Europa, la sfîrșitul lunii Noemvrie un milion de butoaie pline de mere, mai ales în Engiltera unde intrarea e liberă. Principalul tîrg de desfacere rămîne însă New-York, unde în termen mijlociu se desface anual, mere, pere, cireșe, portocale, etc. pentru 315 milioane lei.

La Hamburg în Germania, intrarea fructelor a luat o dezvoltare colosală, astfel încît administrația portului a trebuit să iee măsuri serioase de supraveghere, în vederea importării parasilui *San Jose*, stabilind o stațiune de observațiune, care examinează marfa în momentul descărcării. — Nu trebuie să uităm că examinări de această natură se fac și la ministerul nostru de agricultură.

Îndată-ce se întâlnește un astfel de parasil, se interzice intrarea fructelor în țeară și se obligă importarea să părăsească portul cu toată încărcătura infectată.

Dela 1 Iulie 1898 până la 1899, s'a importat în Germania prin Hamburg

29.231 butoaie și 904 lăzi de mere proaspete din America și 81.995 lăzi cu fructe uscate (caise, perseci, pere, cireșe, mandarine).

În campania 1898—1899 s'a constatat infecțiunea a 26 butoaie și 583 lăzi de fructe proaspete, cu parasilu *San-Iosé*. Mișcarea cea mare se face în timpul iernei. Restul timpului, personalul stațiunii se ocupă cu căutări asupra boalelor și insectelor cari atacă producțiunea fructiferă din împrejurimile marelui port german.

Nouele monede din România. În România în curînd vor fi puse în circulație nouele monede de nickel de câte 5, 10 și 20 bani. Primul transport a și sosit la ministerul de finanțe. Monedele sînt albe frumoase; pe față poartă numărul, ear' pe dos marca țării. Nu peste mult vor fi puse în circulație și monede noue de aramă de câte 1 și 2 bani.

Desvoltarea puternică a Rusiei. O foaie rusească dă amănunte despre felul în care se desvoltă Rusia în toată musculatura ei. Eată câteva din aceste date:

Azi în Rusia sînt deja atâtea societăți industriale, că numai capitalele lor trec peste 2 miliarde de ruble (2000 de milioane ruble, sau 20 de mii de milioane florini!) În anul trecut s'au înființat de nou 57 societăți pe acții, cu capitaluri străine, la olaltă de 237 milioane ruble.

Producțiua fabricilor rusești urcă deja la 4 și 1/2 miliarde ruble pe an, adecă în preț de atîta produc ele lucruri de fabrică.

Școale comerciale erau până acum trei ani abia 10 în Rusia. Ear' în cei din urmă 3 ani ele s'au înmulțit dela 10 la 115.

Toate sînt semne, că în Rusia se lucrează din greu ca atît comerțul (negotul), cît și industria, să fie ridicate la culmile cele mai înalte și în mersul cel mai repede. Căci au și bărbații conducători ai puternicei împărății moscovite încredințarea, că temeiul la toată înălțarea unei națiuni, este întărirea bunăestării materiale, în care puternică parte are negotul și industria.

Eată ce trebuie să înțelegem și noi tot mai bine, și în cercul nostru și după puterile noastre, să facem să se ridice și la noi.

Gazetele despre

„Călințarul Poporului“.

Abia a eșit de sub tipar »Călințarul Poporului« pe anul 1901 și deja lumea pricepătoare îl laudă cu multă bunăvoință. Alcătuitoarii Călințarului cu drept cuvînt pot să fie mândri de munca ce au făcut, căci ea e prețuită după merit de publicul mare românesc și mai pe sus de toate de gazetele românești. Și bine să înțelegem lucru: cei-ce scriu la gazete nu laudă ori-ce lucru — așa de dragul cuiva. Totdeauna după-ce au citit o carte, o lucrare, bine cumpănesc prețul aceleia și cu multă băgare de seamă îi dau adevărîta bună sau rea — după-cum o merită. Tocmai din pricina asta laudele ce le aduc gazetele »Călințarului Poporului« pe anul 1901 sînt laude de mare preț — sînt laude care fac mare cinste Călințarului și celor-ce l-au alcătuit.

Pentru-ca iubiții nostri cetitori să știe și ei pe deplin să prețuiască buna Călințarului ca apoi cu inima împăcată să-l cumpere și

să-l recomande la tot Românul de bine — dăm aici unele din vorbele ce le-au spus gazetele despre »Călințarul Poporului«:

„Gazeta Transilvaniei“.

În editura și tiparul »Tipografiei«, societate pe acțiuni în Sibiu a apărut »Călințarul Poporului« pe anul comun 1901. Deși format mic, avînd tipar mărunt și îndesat, e destul de bogat și foarte variat, cuprinzînd și din literatură o parte destul de mare și bine aleasă. Costă 40 bani.

„Familia“.

Fruntașa singură și cea mai veche foaie pentru literatură și artă, ce apare la Oradea-mare scrie următoarele despre călințar:

„Călințarul Poporului« pe anul 1901 a apărut la Sibiu. Este cel dintăiu Călințar ce am primit pentru anul viitor. De sigur unul din cele mai bune. Renumele seu este stabilit încă din anii trecuți. Cu plăcere vedem, că și acuma cuprinsul este potrivit clasei căreia i-se adresează. Lecture instructive, originale și reproduceri, ilustrațiuni reușite, dintre cari amintim portretul lui Alexandri și al vicarului Dr. Ilarion Pușcariu. Forța și de astădată este rubrica »Răvașul nostru«, care dă în resumat istoricul evenimentelor politice și naționale-culturale, prin care am trecut noi Românii în timp de un an. Este de dorit ca acest Călințar să între în toate casele țeranilor noștri știutori de carte. Prețul 20 cr. (40 bani).

„Unirea“.

Foaie bisericească, politică și literară ce apare la Blaj, sub îngrijirea învățaților profesori și canonici scrie următoarele:

„Călințarul Poporului« pe 1901. Anul XVI. Sibiu, editia »Tipografiei«, pag. 159 plus inseratele, prețul 40 bani. Primul și cel mai bun Călințar pentru popor. Are și de astădată o mulțime de ilustrații frumoșe executate, articli literari, poezii și »Răvașul« de pe anul expirat. Ca noutate are un șematism al așezămîntelor românești din patrie: bisericile, școlile, reuniunile, băncile, însoțirile ș. a. Il recomandăm cu toată încrederea.

„Bunul Econom“.

Foaie economică, anume scrisă pentru popor scrie următoarele:

„Călințarul Poporului« pe anul 1901 a apărut la Sibiu, cu un bogat cuprins, bine potrivit pentru popor. »Călințarul Poporului« care apare acum în al 16-lea an, e prea bine cunoscut în toate părțile, decât să fie lipsă să-l mai descriem. Vestim numai că a apărut, că e tot așa de bogat și îngrijit ca în trecut, și credem că toți vor grăbi a și-l procura dela »Tipografia« din Sibiu, cu 20 cr. și 5 cr. de porto.

În chipul acesta scriu și alte gazete — despre care vom pomeni cu alt prilej.

Țărani români! grăbiți dar, a vă cumpăra cartea voastră, »Călințarul Poporului« întocmit aievea pentru priceperea și trebuințele voastre!

CRONICĂ.

„Călimdarul Poporului“ pe 1901, despre a cărui folositor cuprins noi am făcut o dare de seamă mai lungă, e judecat de foile noastre foarte bine. Dăm azi la alt loc al foii părerile cătorva foi fruntașe de-ale noastre asupra lui. Nu peste mult vor eși, ca și în alți ani, mai multe Călimdare române, dar nici unul nu e așa ieftin în asemănare cu bogăția „Călimdarului Poporului“, ear' cuprinsul e făcut cu mare îngrijire anume pentru trebuințele țărănilor noștri și a oamenilor dela sate.

De aceea atragem de nou luarea aminte a cetitorilor asupra lui. „Călimdarul Poporului“ se află de vândut la librăria noastră, (Sibiu, strada Poplăcii nr. 15), cât și la alte librării.

Pentru meseriași. Între articolii din partea economică a foii noastre de azi este și concursul fundației „Andronic“, publicat de Vener. consistor archidieceșan din Sibiu. Atragem luarea aminte asupra lui a părinților, cari vreau să-și dea băieții la meserii sau i-au dat deja, apoi a sodalilor etc. Cine are lipsă de deslușiri, să se adreseze la preoții sau protopopii noștri și le dăm și noi bucuroși deslușiri, celor ce se vor adresa la noi.

Dela „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. La fondul pentru acuirea unei case cu hală de vânzare pe seama „Reuniunii sodalilor români din Sibiu“ au mai contribuit cu câte 20 bani următorii: Anica Bratu n. Milea, Ioan Bratu, inv., Cornelia, Mariți, Victoria și Romul Bratu din Tilișca, Alexă Lung din Burjuc, Mihail Cărmăzan din Uleș, Damaschin Indrică din Sârbi, toți învățători pensionați; Iosif Stanca, birtăș în Gurasada; Maximilian Florea, econom din Ilia, Anghel Marian lui Nicolae din Certeșul-de-jos; Gerasim Olariu, paroch în Bacea; Ecaterina Tordășianu, Valeria Olariu născută Tordășianu, Ioanichiu Olariu, tutor orfanal, Pompiliu Tordășianu, Ella Tordășianu și Eugen Tordășianu, toți din Ilia-murășană, Aurel Simtion, compt., Ana Simtion n. Băncilă, Corneliu Simtion (Bozoivciu); Dum. Băncilă, comerc. (Gerbovet), Ambrosiu Tătar, paroch, Agathia Tătar n. Lațcu, Leontin Pușcariu, paroch, Stana Pușcariu, Valeriu Pușcariu, Leontin Pușcariu, Victor Pușcariu, Virginia Pușcariu, Octavia Pușcariu, Paraschiva Verzea, Demetriu Mosora, inv. (Seliște); Bözske Kovárik, Maria Gămulea născ. Lengucean (Brașov); Nicolae Gămulea (Roșiori); Andrei Gămulea (Cucuteni); Vasile Gămulea (Sibiu); Rev. Gămulea (Gugești); Isaia Ignuteșcu (Gugești); Adina Argiriade (Sinaia); Daniil Șut, Ioana Șut, Reveca Șut, Elena Șut, Gregoriu Șut (Borgo-Joseni); Ioan Șiocan (Glămbocă), Moise Stroilă, sod. pant., Elena Stroilă, Avram Bena, sodal pantofar, Nicolau Stoica, culegător-tipograf, Ioan Spinean, culegător - tipograf, Ioan Sîmpălean, paroch, Victoria Sîmpălean, (Sălcud) Nicolae Gherman, paroch, Ana Gherman (Botez). Dela 30 nuntași: Nicolae Palade, candidat de preot (Câmpeni); Maria Cioban, directoară, Sever Secula, Romul Ciorogariu, referent școlar, Dr. Nicolae Oncu, avocat, Nerva Oncu, jurist, George Moldovan, administratorul „Trib. Popor.“; Emilia Moldovan născută Maxim (Arad); Ioan Popovici, paroch, Elena Popovici, Maria Popovici (Sadu), Nicolae Poliș, proprietar (Sikló); Adam Micu, notar, Aurelia Micu născută Ciugudean, Victoria Micu, Nicolae Dobrotă, paroch, Ilie Dobrotă, pa-

roch, Ilie Georgescu, învățător, Emilia G. T. Lupan, vichenotar, Nicolae Branga, comptabil, Ioan Prodan, econom, Dumitru Șufană, hotelier și cassar comunal, Romul Vraciu, învățător, Aron Șerb, capelan, Odön Gőnczi, veterinar, Ioan Micu, neguțetor, toți din Poiana.

Necrolog. Subscrișii cu inima înfrântă de durere, în numele lor și al consăngenilor aducem la cunoștința amicilor și cunoscuților, că preaiubitul lor tată, socru, moș și strămoș *Stefan Moldovan*, preposit sau archipresbiter al bisericii catedrale gr-cat. de Lugoj, prelat domestic al Sf. Sale ponteficalului roman, membru fondator al „Asociațiunii pentru literatura și cultura poporului român“, membru la mai multe societăți culturale ș. c. a., în urma unui morbid îndelungat, fiind împărțit cu sf. sacramente ale muribunzilor, în 4 Noemvrie st. n. noaptea la 10 ore a adormit în Domnul, în anul 88 al vieții, 63 al preoției și 41 al prepositurii sale. Funcțiunile funebrele s-au ținut în biserica catedrală din Lugoj, în 6 Noemvrie la orele 2 d. a. Sf. liturgie împreună cu parastas pentru odihna sufletului răposatului s-a celebrat în biserica catedrală, Mercuri, în 7 Nov. la orele 8 a. m. În veci pomenirea lui! Văd. Rosa Moldovan, ca noră; Adolfină Moldovan văd. Oltean, ca fiică; Conte Francisc Norman de Audenhoffe, ca ginere; Sidonia Moldovan, Alma Moldovan, ca nepoate; Conte Luis Norman de Audenhoffe, ca nepot; Georgina contesă Norman de Elekes, ca nepoată; Reginald conte Norman, ca strănepot.

Pentru iubii răposați. În amintirea multregretatei *Alexandrina Schmid n. Cunțanu*, răposată în Berlin, doamna *Ana Florea*, învățătoare, a contribuit 4 coroane, ear' doamna *Anica Bratu* născută *Milea* din Tilișca 2 coroane, la fondul văduvelor și al orfanilor meșeriașilor români din Sibiu, numit și al „iubiților răposați“, administrat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu“. Fondul azi numără 629 cor. 78 bani.

Societatea română de cântări și muzică în *Caransebeș*, în adunarea generală, ținută la 14/27 Octomvrie a. c. s'a constituit pe anul societății 1900/901 în următorul mod: Președinte: Nicolae Velcu, notar; Achim Aliontie, cassar; Ioan Harambaș. Membrii în comitet: Nicolae Popovici, Ilie Romănu, Marcu Hertilă, Traian Ionașiu și Ioan Buru jun.

Numirea Abrudului. La 28 luna trecută s'a ținut în Abrud adunarea extraordinară a reprezentanței orașenești. „Közérdek“ din Aiud scrie despre această adunare: „Un membru al reprezentanței a făcut propunerea că numirea oficială a orașului Abrud să fie *Abrudbánya*. Avocatul Dr. Laurențiu Pop a făcut contra-propunerea ca orașul să fie oficial numit și *Abrud*, precum e îndatînat poporul românesc să-și numească istoric sau oraș. Puse la vot propunerile aceste, adunarea a primit cu mare însuflețire ca numirea oficială să fie *Abrudbánya*. Cu propunerea avocatului Dr. L. Pop, afară de el numai preotul unitar *Mozes Mihály* a mai votat.“

Am dat întocmai știrea lui „Közérdek“ și abținem dela ori-ce comentariu și așteptăm până-când vom primi informații din cercuri românești.

Dr. Alexandru N. Străvoiu, harnicul tinăr și-a deschis cancelaria advocațională în Sas-Sebeș, Piața-mare nr. 15. Dorind succese tinărului avocat, îl recomandăm cu căldură onoratăului public românesc.

Dr. Augustin Bunea, canonic metropolit, a fost numit inspector școlar archidieceșan, president la tribunalul matrimonial pentru archidieceșă Blajului, și director la Reuniunea archidieceșană de asigurare contra focului.

Hymen. Oprea Nicolae Mosora și Paraschiva Ioan Hânsa își vor celebra cununia Duminecă, în 11 Noemvrie st. n. a. c., în biserica cea mare din Seliște.

Reuniunea învățătorilor gr-cat. din districtul protopopesc al *Dergei* și-a ținut adunarea generală la 27 l. tr. (la Sfânta Paraschivă) în comuna *Cernuc*.

La ciasurile 8 dimineața dl protopop tractual I. Hătegan asistat de preotul local V. Sestrașiu a făcut serviciu divin, la care au participat învățătorii adunați și foarte mult popor. Dl protopop a ținut o frumoasă predică despre creșterea morală-religioasă.

Pe la ciasurile 10 s'a început adunarea sub presiunea de onoare al protopopului tractual. Prezenți au fost două din trei părți a învățătorimii tractuale. Au mai luat parte mulțime de popor și apoi preoții din Fizeș, Recea-Cristur și Chendrea, inspectorul regese din Dej Simo Béla, apoi protopretorul din Gărbău, notarul cercual etc.

Comitetul a raportat despre starea cassei și despre biblioteca despărțământului.

Adunarea a reales cu unanimitate vechiul comitet pe un nou an de gestiune.

Un membru al Reuniunii a ținut o prelegere practică, pe care apoi au desbătut-o membrii adunării.

Din hotărârile adunării amintim: Învățătorii să fie obligați a-și compune împărțirea orelor pentru toate 6 despărțământele, conform noului plan de învățământ. Se obligă apoi să poarte în regulă: protocol de agende, carte de postă, registrul visitațiunilor școlare. Să se îngrijească de susținerea și frecventarea școlii de repetiție etc.

Adunarea generală din anul viitor se va ține în Asciuleu-mare.

După adunare toți cei prezenți s'au dus la masă în casa ospitală a veteranului învățător local *Nicolae Pafiu*.

Boala lui Krüger. Se vestește că presidentul Krüger zace greu bolnav. Medicii spun că pentru restaurarea sănătății, Krüger va fi nevoit să se retragă dela ori-ce acțiuni politice și de guvernament. Din Pretoria se anunță apoi că și soția lui Krüger e greu bolnavă.

„Az a hunczut... Pressburg“. Ne sfârșită jelanie i-a cuprins pe împintinații noștri patrioți. Auzi obraznicie! Nemții din Pojon au cutezanța să-și respecte limba lor națională, chiar și în reprezentanța orașului. Un Neamț renegat, avocatul *Zernek* a făcut o propunere în scris, ca limba oficială să fie în viitor cea maghiară. Opinia publică și ziarele nemțești din localitate au fost contra acestei propuneri și de aceea voinicosul avocat și-a retras propunerea încă înainte de adunarea reprezentanței.

Tinerimea maghiară a fost la culmea chemării sale. A înscenat un scandal de stradă ne mai pomenit. Ziarele maghiare laudă „patriotismul“ tinerimii și înjură ungurește pe Nemții din Pojon. În chipul acesta e salvată dar' onoarea neamului unguresc.

Stațiune de telegraf. La posta din *Pusta-Călan* (comitatul Hunedoarei) s'a deschis și stațiune de telegraf.

Lupta Burilor. Earăși vine vestea despre mai multe lupte dintre Buri și Englezi. Agenția *Reuter* e avisată din *Pretoria*, că generalismul *Botha* a plecat cu o oaste mai mare în districtul *Kenhardt*, de unde Burii neîmpăcați vreau să pornească un nou războiu. Brav popor!

O panoramă rară. În orașul *Luzern* din Elveția se află un întreprinzător cu numele *Ioan Bloch*, care ajutat de o societate pe acțiuni a luat inițiativa să înființeze un muzeu, care să reprezente războiul în toate formele sale cele mai fioroase. În acest muzeu se vor pute vedea toate sistemele de arme, de munițiuni, ranele cauzate de gloanțe în corpul ostașilor și al animalelor, ajutoarele medicale, pedepsele militare, luptele pe mare, luptele lui *Napoleon* cele crâncene din 1870—71 și 1877—78. Războiul Burilor cu Englezii și cel prezent ce se desfășură în *China*. Toate acestea în tablouri naturale vor pute fi văzute în panoramă. În muzeu vor mai fi și gloanțele fioroase „dum-dum”. Tablouri cinematografe interesante vor arăta decursul războaielor pe mare. Pacea încă va fi reprezentată prin diferite colecțiuni.

Un groaznic orcan. Din *Honcong* se depeșează, că în *Anam* (*Asia*) a bătut un orcan ne mai pomenit, care a stins viața alor 1600 oameni și a lăsat pe strade fără nici un adăpost pe alți 4814 oameni.

O lună de zile a tras de moarte. Negustorul de vinuri *I. Winkler* din *Budapesta* și-a tras un glonț de revolver în 12 Octomvrie. Imediat a fost transportat în spital, unde în stare de inconștiență aproape o lună de zile a tras de moarte. În fine acum Sâmbătă dimineața și-a dat sufletul. Glonțul, care pe lângă ureche i-a intrat în cap, nu l-au putut depărta.

Închiderea expoziției dela Paris. Luni la 12 Nov. v. c. se închide oficial expoziția din *Paris*. Tot atunci se încep demolările edificiilor și transporturile mărfurilor espuse. De câteva zile s'au început în *Paris* șirul nesfârșit al sârbărilor de adio. Ministrul *Millerand* a dat un bal strălucit; a urmat apoi diner la cancelarul ordinului de onoare și apoi bal la *Elysée*. Vineri a fost diner la ministrul de justiție în onoarea lui *Picard*, comisarul suprem al expoziției. Tot atunci a aranjat seară de adio și redacțiunea ziarului *«Figaro»*, la care s'au reprezentat diferite piese din partea artiștilor dela operă și comedie *Franceise*. Sâmbătă apoi a dat *Picard* un prânz strălucit. Tot Sâmbătă au aranjat exponenții o sârbare de adio, pentru care s'au împărțit 160 000 invitații. Au mai dat dineuri reprezentanții puterilor străine, ministrul de externe *Delcassé* etc. etc. Sârbării *Franceze* și oaspeți, — se spune că abia își mai tirăie picioarele și abia își mai știu unde le stă capul — de atâta potop de petrecanii.

Voluntarii Burilor. În *Budapesta* au sosit deja 9 supuși ungari, cari au luat parte ca voluntari în războiul Burilor. Din *Viena* se scrie, că Sâmbătă dimineața au trecut pe acolo 25 *Americani*, cari mergeau spre *Hamburg*, ca de acolo să ajungă în *America* și să povestească minunățiile războiului buroenglez, la care și ei au luat parte ca voluntari.

Grindină. Se scrie din *Dej*, că Vineri, în 2 l. c. a fost acolo o groaznică ploaie cu grindină și fulgere, ceea-ce în *Noemvrie* foarte rar s'a mai întâmplat.

Expoziție de galițe în Sighișoara. Din 10—12 l. c. se aranjează în *Sighișoara* o expoziție de galițe. Sunt înștiințați mulți esponenți. Vor fi espuse găini de toate soiurile, rațe, găște, curci, păsuni, porumbi, iepuri de casă etc. Din galițele espuse cele mai multe vor fi de vândut. Cu ocazia expoziției se aranjează o loterie. Expoziția se ține în sala primăriei.

Convocare. Despărțământul *Alba-Iulia* al Reuniunii învăț. gr.-cat. din *archidieceasa* de *Alba-Iulia* și *Făgăraș* își va ține adunarea de toamnă Sâmbătă, în 17 *Noemvrie* st. n. a. c. în școala română din *Galda-superoară*, la care sunt rugați a participa toți învățătorii acestui despărțământ, Mult On. D-ni preoți ca directori școlari și alți binevoitori și spriginitori ai despărțământului poporal. Programul e bogat și variat.

Lucruri urite. Aflăm, cu destulă părere de rău, că în comuna *Fofeldea*, pretura *Nocrichiului* se petrec lucruri regretabile, și anume eată ce ni-se scrie: Cu alegerea de învățător în acest an a lui *Alexe Manuilă*, din această comună, poporul s'a împărțit în două tabere vrășmașe, cari amenință una pe alta în modul cel mai urit.

Partida cea mai numeroasă și mai puternică, în fruntea căreia stă preotul *Ioan Bonea*, ca director al școalei confesionale gr.-or. de acolo, cu notarul *Toma Ienciu*, cu primarul *Petru Roman* *Manoilă*, *Toma Maniu*, cârcimar distins în sat, dimpreună cu comitetul bisericesc și alți notabili, nu voesc cu nici un chip să aibă de învățător pe *Alexe Manuilă*, care, susțin ei, că este incapabil de a învăța pe copii, nici cântări și nici carte, neștiind măcar a scrie și ceti singur el și că s'e-i poarte păcatul cine i-a dat autorizația de a se face învățător, că a colindat toate satele de prinprejur. dar' mai mult ca un an n'a stat nicăiri, nefăcând nici un progres. Alegerea lui s'a făcut sub presidența dlui administrator protopopesc din *Nocrichiu* *N. Moldovan*, când majoritatea alegătorilor s'a retras dela vot, spunându-li-se, că alegere nu va fi, sub motiv, că concurenții nu îndeplinesc cerințele din concursul publicat. Atunci partidul dlui *Alexe Manuilă*, neamurile și alți câțiva ademeniți prin beuturi au silit ca să se facă alegerea și astfel a isbutit nepotitul învățător *Alexe Manuilă*, care, cu tot protestul făcut la *Vener. consistor archidiececan*, totuși a fost confirmat și încă definitiv. Confirmarea i-a venit de o lună, dar' noul învățător zice-se că nu vrea să dea prin școală nici prin biserica cu școlarii, ba dela un timp încoace, chiar nici vechiul învățător *Ioan Popa*, cumnat cu *Alexe Manuilă*, care asemenea n'ar merita să fie învățător nici măcar la *Găinari*, un cătun vecin cu 15—20 de școlari, necum la astă comună mare românească, crezându-se stăpâni pe situație și desprețuind pe locuitori și școlari, nu voesc a-și face datoria pentru care sunt atât de bine salariați.

S'a făcut acum de curând un protest la consistor contra noului învățător *Alexe Manuilă* și se cere cu insistență anularea alegerii lui. Vom vedea, ce se va face, dar' nu s'ar cuveni, ca cei-ce pretind ceva drept, s'alerge numai decât la amenințarea, că de nu li-se va face pe voe, ei vor cere școală de stat în locul celei confesionale. Aceasta este ceva prea mult din partea preotului, notarului, comitetului bisericesc și altor notabili de acolo.

Știm, că notarul ocupă cele mai bune și mai igienice camere din școală și că școlarii, floarea tinerimii, sunt înghesuiți în niște camere umede și fără lumină, pentru care, inspectorul școlar în anul trecut a pretins dela comună, ca să facă o altă școală corespunzătoare, sau să dea pe notar afară, că altfel li-se va închide școala.

Știm asemenea că s'a luat decisiunea, ca să se clădească o nouă școală întru toate corespunzătoare. Sperăm și chiar am pretinde, ca *Vener. consistor* să dea un învățător pe deplin calificat pentru această comună mare românească care dispune de o bancă, cu frumos viitor, și să nu permită, ca în fiecare an, în destrimentul școlarilor, să se preschimbe câte un slab învățător, cum se practică în această comună și în cele mai multe, de zeci de ani, ceea-ce este în dauna morală și materială atât a școlarilor cât și a locuitorilor, cari plătesc pe învățător. Vi.

Școala din Certege. Din *Certege* ni-se scriu următoarele: Dați-mi voa a vă descrie un lucru plăcut și adevărat românesc ce am văzut *Duminecă*, în 15 *Octomvrie* v. 1900 în comuna *Certege* din *Munții-Apuseni*, unde credincioșii de ambele confesiuni greco-orientali și gr.-catolici împreună cu păstorii lor se aflau adunați într'un loc înălțând rugăciuni către *Dumnezeu*, și anume în edificiul școlar nou edificat în comun; eată buna înțelegere ce face și cât de înălțător e a vedea frații, după-cum se cântă: „Ce e mai frumos decât a locui frații împreună”.

În comuna *Certege* sunt 243 de case cu 1240 suflete împărțite în greco-orientali și greco-catolici, formând majoritatea greco-orientalii, cari au susținut școala lor cu necazuri și neajunsuri, însă gr.-cat au susținut școala de vre-o 3 ani, ocupând postul de învățător preotul; în *Iunie* 1899 venind în comună inspectorul reg. ung. și vizitând școalele le-au declarat necorespunzătoare și a amenințat, că dispune facerea unei școale comunale sau de stat, ce văzând preoții *Constantin Cothișel* și *Iosif Arieșan* au început a face cele necesare ca să se alieze cu școala, prin ce să scape poporul de necazurile ce urmează cu facerea de școală comună. Aprobând convențiunea forurilor competente, în 3 *Aprilie* 1900 era pusă ziua de licitare pentru edificarea școalei și senatele școlare erau îngrijite, că de unde să se acopere spesele, cari după planul și preliminarul aprobat erau 6740 coroane, însă neprezentându-se nime ca întreprinzător, preotul *Constantin Cothișel* a luat asupra sa edificarea cu 5800 coroane, cu condițiune să i-se solvească suma în 4 ani fără interese.

În ziua amintită la început s'a predat și colaudat în prezența dlui protopresbiter *Romul Furdul* și a poporului de ambele confesiuni noul edificiu școlar edificat conform planului, ajustat cu cele necesare de cari puține se află în munți, constător din 1 sală de învățământ pentru 80 copii, două odăi pentru învățător, culină, cămară, culină de vară, pivniță și lem-narie toate îngrădite cu pâlân de scândură cu stâlpi de stejar cari s'au prețuit în 6600 coroane, așa încât în 16 *Octomvrie* v. a. c. s'a și început învățământul în noul edificiu. Faptele conducătorilor se laudă de sine. Moțul.

Magnatul și hamalii. Un magnat ungur, cine știe din ce pricină a pământ zilele trecute pe un hamal dela gara din *Timișoara*. Hamalul pământ se înțelege că nu și-a mai pus serviciile la dispoziția magnatului. Când era să plece trenul magnatul a strigat pe un alt hamal, să-i urce pachetele. Ori-cât a strigat însă, nici un hamal nu s'a apropiat, cu toate-că vre-o 20 se plimbau pe peron — fără nici un lucru. În cele din urmă magnatul ca să nu scape trenul a luat singur și și-a urcat pachetele. La plecarea trenului, când magnatul nostru roșu de mânie și oboseală se uita pe fereastra cupeului de clasa primă, hamalii au erupt în un ris grozav. Și răsunau colegul pământ...

Cu numai 4 coroane se poate câștiga 200.000 coroane. Deosebit de favorabile șanse de câștig oferă losurile *nouei loterii de stat*, concesionată de Majestatea Sa, — de oare-ce deodată se vor sorta 18.122 câștiguri în sumă de 418.640 coroane — bani gata. Câștigul principal 200.000 coroane. Garanță de stat. De oare-ce aceste losuri de câte 4 coroane ușor pot să se treacă, este de recomandat să fie comandate cât d-sea grabă și cel mult în 8 zile la cade în schimb națională — societate pe acții (Budapesta boulevardul Gizela, palatul Haas). La susamintita casă de schimb sunt de vânzare cu prețuri originale și losuri de ale loteriei de clasă. Amin-tim că susnumita casă este cea mai mare casă pentru vânzarea de losuri în toată țeara. Cumpărătorilor de losuri li-se dă cea mai mare siguranță și cele mai estinse favoruri.

CONCURS.

Nr. 578—1900. Dela »Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român« conform concludului nr. 236 din 25 Octomvrie a. c., cu începutul anului școlar 1900—1901 este de con-ferit:

Un stipendiu de 200 coroane pe an din fundațiunea »I. Roman«, destinat pentru studenții de gimnasiu ori școale reale.

Cererile pentru acest stipendiu să se înainteze comitetului central al »Asociațiunii« în Sibiu (strada Morii nr. 8) până la 20 Noemvrie a. c., provăzute cu următoarele documente:

- a) atestat de botez;
- b) testimoniu școlar pe anul 1900/1;
- c) atestat de paupertate.

Cererile intrate după termin nu se vor considera.

Din ședința comitetului central al »Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român«, ținută în Sibiu, la 25 Octomvrie 1900.

Dr. Il. Pușcariu,
vicepreșed.

Dr. Beu,
secr. II.

POSTA REDACȚIUNII.

Abon. nr. 792 în Pentic. Îndrumări de *licență* afli în »Foaia Poporului« nr. 14 din anul acesta la partea economică. De acele te poți folosi. Pentru fabrică întreabă pe cineva de pe acolo.

La mai mulți. Proiect de statute pentru *grânare* se află publicat în nr. 10 al »Foi Poporului«, în partea economică, cu

titlul: Întemeiați grânare. Alte statute nu cunoaștem.

T. în Seliște. Să ceară băiatul și anul acesta. Chiar în nrul de azi publicăm concursul la fundația »Andronic«.

Pentru redacție și editură responsabil: Andrei Baltes. Proprietar: Pentru »Tipografia«, societate pe acțiuni: Iosif Marschall.

Advocatul

Dr. Alexandru N. Străvoiu

și-a deschis cancelaria advocațională în Sebeșul-săsesc, Piața-mare Nr. 15. [61] 1—3

Pravurile Korneuburg ale lui Kwizda pentru nutirea vitelor

[58] 7—15

Mijloace dietetice pentru cai, vite oornute și oi.

De 50 ani deja întrebuințat în cele mai multe economii de vite la lipsa poștei de mâncare, la digestiune rea, la îmbunătățirea și sporirea laptelui. Prețul: 1/1 cutie cor. 1.40, 1/2 cutie 70 bani. Veritabilă numai cu marca de mai sus, de vânzare în toate farmaciile și drogueriile.

Deposit principal la:

Francisc Ioan Kwizda,
furnisor de curte ces. și r. austro-ungar,
ger. român și princ. bulgar.
Farmacist în Korneuburg lângă Viena.

Magazin de fabrică

de oroloage, juvele, tot felul de articole de aur și argint,

JULIUS ERÖS

Strada Cisnădiei nr. 3. Sibiu. Strada Cisnădiei nr. 3.
(Edificiul „Transilvania“).

Fiecare obiect de aur sau de argint e examinat și probat din oficiu și pe fiecare bucată se poate vedea exact proba oficială (marca oficială); eu garantez în scris pe doi ani pentru mersul bun al oroloagelor mele. Toate comanda le efectuez imediat, pe lângă rambursă sau trimitere antioptativă a prețului, cu îngrijire.

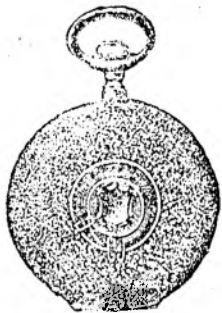
Reparaturi de tot soiul se esecută bine și conștientios.

Nr. 1.
Orologiu de argint remon-toir, pentru dame; 30 mm. diametru, cu capac de argint, calitate bună fl. 6.75, cu cerc de aur fl. 7.50, de oțel negru oxidat fl. 6.50.

Nr. 3.
Orologiu cilindru-rem. de argint, 48 mm. diametru, cu placă de cifre în email albă ori colorată cu toartă ovală, arătător de secunde, construcție bună solidă, fl. 6.75.

Nr. 4.
Orologiu cil.-rem. de argint, 48 mm. diametru, cu capac dublu, în toc gravat frumos, sorte tari, I. fabricat fl. 8.75.

Nr. 5.
Orologiu anker-remon. de argint, 50 mm. diametru, capac dublu, 3 capace de argint, 15 rubine, cu cerc de aur, fabricat fin, din sorte mai tari fl. 11.50, cu construcție cil.-rem. fl. 9.50.

Nr. 6.
Orologiu de dame, rem., de aur de 14 carate, 30 mm. diametru, capac dublu, I. calitate, guiloșat ori gravat fl. 28.—, în toc de argint fl. 11.50.

Nr. 2.
Orologiu anker-remon. de argint, 50 mm. diametru, cu capac dublu, toc guiloșat ori gravat, 3 capace de argint, 5 rubine, sorte tari, I. fină »Uraniawerke« 15 rubine, fl. 12.50.

Nr. 7.
Orologiu cilindru-remt. de argint nou, 48 mm. diametru, luciu ori gravat, în formă ovală, arătător de secunde, cu placă de cifre albă, emailată, I. calitate, fl. 4.50, cu capac dublu fl. 5.80. Lanțuri de nikkel cu compas ori chelă 30, 40, 50, 60 cr.

Prospecte bogat ilustrate gratis și franco. Spedări cu rambursă ori pe lângă trimiterea înainte a prețului.

Marce postale din toate țările în plată.

[44] 48—52

Andrei Baltes

Nr. 1113/900

[59] 2-3

Publicațiune.

Din partea subscrisei primării comunale prin aceasta se aduce la cunoștința publică, că în 25 Noemvrie st. n. a. e., la 2 ore d. a., se va vinde pe cale de licitațiune publică, **moara oomunală** provăzută cu 2 petri. Moara este așezată la mijlocul comunei, afară de aceea cumpărătorul va pute să-și edifice și un joagăr, pentru care dreptul este deja câștigat din partea comunei.

Prețul morii face 3200 coroane.

Sibiel, 28 Octomvrie 1900.

Primăria comunală:

Aureliu Hațiegan, Oprea Costandel,
notar. primar.

„Tipografia“, societate pe acțiuni, Sibiiu.

A eșit de sub tipar:

Călindarul Poporului

pe anul comun

1901.

Prețul 40 bani + 10 bani porto.
Vănzătorilor li-se da rabat cuvenit.

Banca generală de asigurare

„TRANSILVANIA“

—|| întemeiată la anul 1868 ||—
în Sibiiu, str. Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii).

asigurează în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de foc și esplosiune

edificii de ori-ce fel, locuințe și clădiri economice, magazine de mărfuri, mașine agricole, mobile, vestimente și rufe, caré și vite de tot soiul, produse de câmp și de recoltă etc. etc.;

asupra vieței omului:

în toate combinațiunile conform tabelelor sale foarte variate, ca asigurări simple pe casul de moarte, asigurări mixte cu termin, asigurări de copii, de zestre, rente vi-gere, asigurări cu plătirea de două-ori a capitalului, și cu polițe libere de premii etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală (sistem german).

Asigurări pe spese de înmormântare cu soivire imediată.

Fonduri de rezervă și de garanție specială:

1,400.000 coroane,

plasate în scrisuri fonciare și în siguranțe pupilare.

Active cu finea anului 1899: 2 milioane 185 mii coroane.

Stocul asigurărilor:

Valori asigurate contra incendiului:
64 milioane coroane.

Capitale asigurate asupra vieței:
9 milioane coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit:

2,825.645 cor. 62 bani pentru daune de foc și 2,498.042 cor. 10 bani capitale asigurate pe viață,
total: 5,323.687 coroane 72 bani.

Oferte și ori-ce informațiuni se primesc prin Direcțiune în Sibiiu, la agenturile principale în Arad, Brașov și Timișoara, la agendele generale din Cluj și Budapesta, precum și la reprezentanții speciali în toate comunele mai mari.

Prospecte și tipărituri gratuit și franco.

[43] 11—15

Direcțiunea în Sibiiu,
str. Cisnădiei nr. 5, etajul I., curtea I.

Fabrică de casse.

Subscrisul îmi iau voie a face atent p. t. publicul meu la:

cassele sigure de foc și spargere,

cari se fac în fabrica mea. La mine se fac casse numai din material bun și tare. De aceea rog cu deosebire on. public, care caută casse, să binevoască a fi cu atențiune în lista prețurilor la greutatea și măsura indicată pentru-ca privindu-le numai pe din-afară se nu cufunde cu alte casse ce obvin în co-merciu, făcute din material slab și ușor.

În fabrica mea se pregătesc (la comandă, după măsură, cu prețuri ieftine) casse și tresort — e pan-terate din oțel absolut imposibile de a le găuri.

Pentru biserică și comune casse după înțelegere cu plătire în rate.

Lista prețurilor gratis și franco

— Instalare de lumină Atycelen. —

Gustav Moess,
fabrică de casse în Sibiiu,
strada Poplăceli-mare Nr. 8.

[8] 45—

